

0 ŽUJAK 2011.

3

Marija

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE

ISSN 1331-1476

Ugledavši podno križa majku i pokraj nje ljubljenog učenika, umirući je Krist prepoznao u njima prvinu nove obitelji, zbog čega je i došao da bi ustanovio na svijetu začetak Crkve i novog čovječanstva. Zbog toga se i obratio Mariji nazvavši je "ženom", a ne "majkom", izraz koji je ipak upotrijebio kad ju je povjerio učeniku: "Evo ti majke!" (Iv 19, 27).

BENEDIKT XVI.

Split, 2011.

Godina XLIX.

Cijena: 7 kn

Što se to s nama događa?!

Korizmeno vrijeme obilježeno je pozivom na ispravljanje neispravna načina življenja i obnovu u vjeri. Za to razdoblje crkvene godine posebno vrijedi drevna istina prema kojoj je Crkvi nužna stalna obnova. Nijedan njezin član nije od toga izuzet. Svi smo, naime, pozvani svakog dana zaustaviti se pred samim sobom i razmisliti o smislu svoga života. To nam je danas potrebnije negoli ikad.

Svjedoci smo čudna vremena i još čudnijeg ponašanja. U naše doba kao da se sve može i smije, pa i na području temeljnih ljudskih prava i nepromjenjivih vrednota. Tako se lako niječu i obezvreduju i pojedinci i obitelji, i narod, i domovina, pa i sam Bog. Poremećena je ljestvica osnovnih ljudskih vrednota, pa neki ne cijene ni znanje, ni rad, niti zalaganje, a kamoli poštjenje. Nemoralna manjina uporno nameće svoj sustav nakaznih vrednota časnoj i poštenoj većini. Progone se branitelji, štoviše stižu optužnice kao da su zločinci, a ne oni koji su časno i hrabro, velikodusno i nesobično branili i obranili narod i domovinu. Kad su napokon

došli na red komunistički zločini učinjeni za II. svjetskog rata i porača, neki njibovi branitelji vještим smicalicama pokušavaju zableušiti šutljivu večinu. Što bi tek bilo da ih ona dobro ne poznaje i da na svojim ledima nije osjetila njihovu zločutu?

Nečuveno i nevideno! Ako bedastoče i neistine izlaze iz hrvatskih usta, treba li se onda čuditi svemu onome što se čuje od baškog tužiteljstva i agresorskih glasnogovornika kao i svemu što nam se u posljednje vrijeme kao naruđu događa?! Sva nas ta zbivanja zbujuju. Staro je etičko načelo da ljubav počinje od sebe. Ako netko ne drži do sebe i do svoga, ako ne cijeni i ne poštuje čast, dostojanstvo i prava svoja osobna, svoje obitelji, svoga naroda i svoje domovine, otkud to može očekivati od drugih?! Kad je Nazaretska Djevica čula neobičan pozdrav, "smete se i stade razmišljati" (Lk 1, 29), a nakon što je upućena u Božji plan, svjesno i slobodno stavila se Bogu na raspolaganje. Bila je značaj! Imala je svoj stav i držala svoju riječ. Ostala je vjerna do kraja, sve do križa na Kalvariji, pa je sa Šinom zajedno i proslavljenja. Primjer je i nama kako u Boga staviti svoje pouzdanje, biti čvrst i ustrajan te zdušno raditi na osobnoj izgradnji i boljitetu naroda i domovine.

UREDNIK

Lurdska i fatimska slavlja

Lurdsko Gospino svetište započelo je s g. 2010. u svome godišnjem programu vjerničkih okupljanja razmišljati o krunici, točnije, pošlo je od otajstva Presv. Trojstva, izraženih u znaku križa. Tekuća godina posvećena je u tom stilu *Očenašu*, a g. 2012. bit će u znaku *Zdravomarije*. I fatimsko Gospino svetište započelo je pripravu za stoljetnicu jubileja Gospinih ukazanja (1917.-2017). Počelo je s Došašćem g. 2010., a sedmogodišnje slavlje započinje od Andelova ukazanja. Tema je *Presveto Trostvo... klanjamo ti se iz dubine*, pa tako i Fatima započinje s Presv. Trojstvom kao i Lurd. (MdD)

Međunarodni Gospini kongresi

Papinska međunarodna marijanska akademija sa sjedištem u Rimu (PAMI) započela je priprave za XXIII. međunarodni mariološko-marijanski kongres koji bi se trebao održati od 6. do 9. rujna 2012. na Papinskom sveučilištu Antonianum u Rimu, a

obradivat će temu *Mariologija polazeći od II. vatikanskog sabora - prihvati, bilanca, pogledi*. Tema i sam slijed rada bit će proučeni i na seminaru koji će se održati u Rimu, 4. lipnja 2011. Na njemu će se kongres oblikovati pod vidom metode, perspektive i dinamike. Za početak izrade programa sastalo se Vijeće PAMI, a za sugestije o temi i još više o odvijanju samog kongresa obratilo se za mišljenje i predsjednicima nacionalnih marioloških društava. (PAMI)

Radio Marija gradi crkvu

Poljski Radio Marija, koji vode redovnici redemptoristi, planiraju izgraditi na ulazu u grad Torun, gdje se nalazi i sjedište Radija Marije, crkvu u čast pape Ivana Pavla II. U nju će moći stati tri tisuće vjernika, a bit će znak zahvalnosti za njegovu papinsku službu. U gornjoj galeriji bit će kapela po uzoru na nekadašnju vatikansku Papinu privatnu kapelu sa slikom Gospe Jasnogorske. U tijeku su pripreme za dobivanje građevinske dozvole, a radovi će započeti u svibnju. (Z)

Utemeljen Kolbianum

U Centru za znanosti i istraživanja "Kolbianum" u Niepokalanowu (Poljska) započelo je 27 studenata proučavati mariologiju. To su studiji za specijalizaciju, a imaju svrhu produbljivati teološku znanost o bl. Djevici Mariji. Tako je napokon ostvaren san sv. M. Kolbea, utemeljitelja Niepokalanowa, koji je htio utemeljiti Marijansku akademiju na kojoj bi se proučavalo, poučavalo i objavljivalo što je Bezgrešna. Ravnatelj je o. G. Bartosik, predsjednik *Poljskoga mariološkog društva*. Misu na početku rada novog instituta predvodio je provincijal fra M. Bartos iz Varšave, a uvodno predavanje održao je o. S. Cecchin, tajnik PAMI iz Rima. "Kolbianum" je

Obnovljena Gospina slika

Stara slika Gospe Radosne koja se štuje u franjevačkoj crkvi u Baču obnavljana je tijekom prošle godine u Pokrajinskom zavodu u Novom Sadu. Drvo je, naime, bio napao crv, pa su obavljena rendgenska, ultraljubičasta i infracrvena snimanja. Za obnove svi su ukraši s ikone skinuti, a po završetku je dodano staklo na koje su vraćeni ukraši (kruna, zvezdica) kako se ne bi dalje oštećivala. Stavljenja je još u jedan drveni okvir iza, a zatim u obnovljeni sanduk sa specijalnim anti-reflex stakлом. Započeli su radovi oko diodne rasvjete, kao i postavljanja novog oltara ispod ikone i kovane ograde. Na hodniku ispod zvonika pri tom su otkrivene srednjovjekovne romaničke freske raspeća koje su bile zazidane prije turanskog vremena, što još više potvrđuje starinu te bačke crkve. O tome su u samostanu, 21. veljače Ministarstvo za kulturu i Zavod za zaštitu spomenika kulture Vojvodine održali konferenciju za tisak. (JŠ)

jedinstveni Centar marioloških studija u Poljskoj te Srednjoj i Istočnoj Europi, a nudi odgojne aktivnosti na mariološkom području po uzoru na rimske ateneje "Marianum" i "Antonianum".

Kanonsko priznanje bratstva

Nakon što su ga odobrili Zbor za Ustanove posvećena života i Društva apostolskog života i nadb. Lime kardinal J. L. Cipriani, *Marijansko bratstvo od pomirenja* uzdignuto je 21. siječnja na Društvo apostolskog života dijecezanskog prava. Odobrene su mu i uredbe koje su put težnje prema savršenoj ljubavi. Bratstvo je utemeljeno 25. ožujka 1991. u Limi, i to za žene koje su se posvetile apostolatu. Ima ih u 19 biskupija u Peru, Kolumbiji, Ekvadoru, Čileu, Dominikanskoj Republici, SAD, Engleskoj, Italiji i Australiji. Evangeliziraju kulturu, rade s mladima, služe siromasima, promiču obitelj i život te dostojanstvo i prava ljudske osobe. (Z)

Misija, novinarstvo i istina

Papinska međunarodna marijanska akademija upriličila je 28. siječnja na *Antonianumu* u Rimu tečaj mariologije za djelatnike Radija Marije na temu: između misije, novinarstva i istine. Nakon dobrodošlice predsjednika Svjetske obitelji Radija Marije E. Ferraija i predsjednika PAMI V. Battaglie, nazočnima su govorili S. Cecchin, J. Milan, F. Palacios i M. Martorana. (WA)

Susret vodiča-tumača

Hodočasnicička služba fatimskog svetišta u suradnji sa skupinom vodiča pri fatimskom svetištu organizirala je 3. i 4. veljače XXX. susret vodiča-tumača. Prvog dana predstavljeni su različiti programi uz stoljetnicu fatimskih ukazanja, posebno oni vezani uz pastoralnu godinu 2010./2011., a drugog dana držana su različita predavanja o monaštvu. (WF)

Duns Škot i novi pogled na utjelovljenje

Zbog glasa svetosti koji je uživao, njegovo (Ivana Duns Škota) se štovanje veoma brzo proširilo u Franjevačkom redu i sluga Božji Ivan Pavao II. svečano ga je proglašio blaženim 20. ožujka 1993., opisavši ga kao "pjesnika Utjelovljene Riječi i branitelja Bezgrešnog začeća". U tom je izrazu sažet veliki doprinos koji je Duns Škot dao povijesti bogoslovija.

Prije svega, razmišljao je o otajstvu utjelovljenja i, za razliku od mnogih kršćanskih misilaca toga doba, zastupao je mišljenje da bi se Sin Božji utjelovio i da čovjek nije sagriješio. U "Reportata Parisiensa" tvrdi: "Bilo bi nerazumno smatrati da bi se Bog odrekao toga djela da Adam nije sagriješio! Ja tvrdim, dakle, da pad nije uzrok Kristova predodređenja i da bi - čak i da nije došlo do pada, ni andela ni čovjeka - u toj pretpostavci Krist bio predodređen na isti način" (Rep. Parisiensia, in III Sent., d. 7, 4). Ta se misao, možda pomalo izmenadjujuće, rodila zato što je za Duns Škota utjelovljenje Sina Božjega, koje je Bog Otac u svojem naumu ljubavi planirao već od vječnosti, ispunjenje djela stvaranja i omogućuje svakom stvorenju da, u Kristu i po Kristu, bude ispunjeno milošću i da daje hvalu i slavu Bogu u vječnosti. Iako svjestan da nas je, u stvarnosti, zbog istočnoga grijeha, Krist otkupio svojom mukom, smrću i uskrs-

nućem, Duns Škot tvrdi da je utjelovljenje najveće i najljepše djelo u čitavoj povijesti spasenja i da ono nije uvjetovano nikakvim kontingenčnim događajem, nego je prvo bitna Božja zamisao da na kraju ujedini čitav stvoren svijet sa sobom u Sinovoj osobi i tijelu.

Kao vjerni učenik sv. Franje, Duns Škot je volio razmatrati i propovijedati otajstvo Kristove spasenjske muke, taj izraz beskrajne ljubavi Boga, koji s velikom darežljivošću širi izvan sebe zrake svoje dobrote i ljubavi (usp. Tractatus de primo principio, c. 4). Ta se ljubav ne objavljuje samo na Kalvariji, nego također u Presvetoj euharistiji, prema kojoj je Duns Škot iskazivao silnu pobožnost i koju je smatrao sakramentom stvarne Isusove prisutnosti i sakramentom jedinstva i zajedništva koji nas navodi da se uzajamno ljubimo i da ljubimo Boga kao najviše zajedničko dobro (usp. Rep. Parisiensia, in IV Sent., d. 8, q. 1, n. 3). Draga braća i sestre, taj, snažno "kristocentrični", teološki pogled otvara nas kontemplaciji, divljenju i zahvalnosti: Krist je središte povijesti i svemira, on je onaj koji daje smisao, dostojanstvo i vrijednost našem životu! Poput pape Pavla VI. u Manili, i ja bih danas htio dobiti knuti svijetu: "[Krist] je objavitelj Boga nevidljivog, on je prvorodenac svakog stvorenja, on je temelj svega; on je učitelj čovječanstva, on je otkupitelj; on je rođen, umro i uskrsnuo za nas; on je središte povijesti i svijeta; on je onaj koji nas poznaje i koji nas ljubi; on nam je vjeran pratilec i prijatelj u životu... Najradije ne bih prestao govoriti o njemu" (Homilija, 29. XI. 1970.).

(*Iz kateheze na općem primanju, 7. srpnja 2010.*)
BENEDIKT XVI.

Postala si knjiga

Ti si, o Marijo, postala knjiga

u kojoj je napisano pravilo za sve nas.

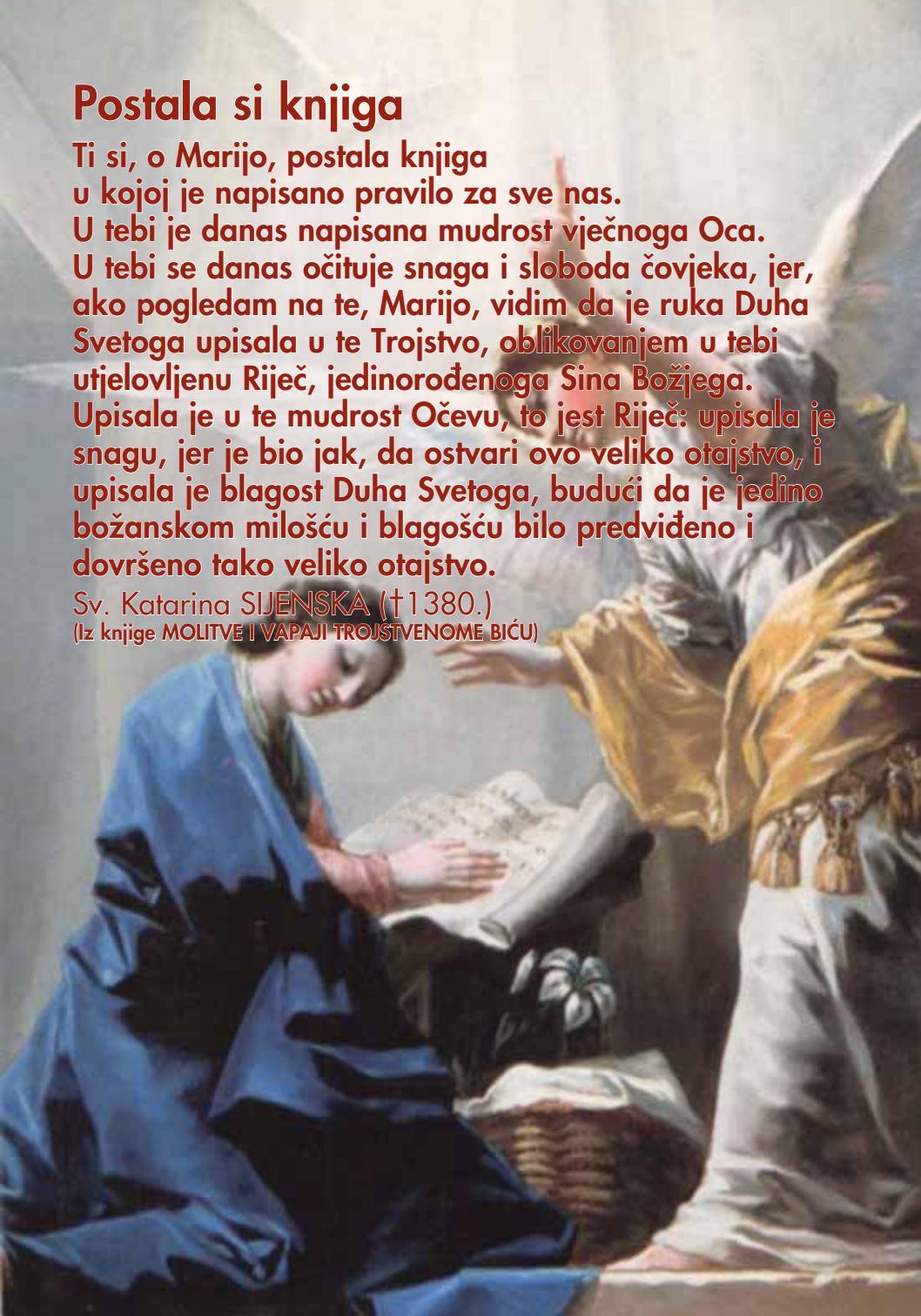
U tebi je danas napisana mudrost vječnoga Oca.

U tebi se danas očituje snaga i sloboda čovjeka, jer,
ako pogledam na te, Marijo, vidim da je ruka Duha
Svetoga upisala u te Trojstvo, oblikovanjem u tebi
utjelovljenu Riječ, jedinorođenoga Sina Božjega.

Upisala je u te mudrost Očevu, to jest Riječ: upisala je
snagu, jer je bio jak, da ostvari ovo veliko otajstvo, i
upisala je blagost Duha Svetoga, budući da je jedino
božanskom milošću i blagošću bilo predviđeno i
dovršeno tako veliko otajstvo.

Sv. Katarina SIJENSKA (†1380.)

(Iz knjige MOLITVE I VAPAJI TROJSTVENOME BIĆU)

Ospособити се за критику

O blagdanu Prikazanja Gospodinova u hramu razmišljali smo kako je Marija izložila u pravo svetište - Božji Hram u Jeruzalemu onoga koji je „odsjaj slave i otisak bića Božjega“, koji je bio Svetac Božji kao Sin Svevišnjega. Marijino čedo, Tijelo tijela njezina, Svetište Boga živoga na zemlji, bilo je prikazano kao Božje remek-djelo u rukotvorenu svetištu u Jeruzalemu. Utjelovljeni Sin Marijin i Sin Božji, remek-djelo Božje ljubavi, izložen je bio na udivljenje svih kao odraz lje-pote Vječnoga, istinske Ljepote koja ureduje svemir. On nije bio odraz kao blijeda kopija, nego istinski izvornik, Bog od Boga i Čovjek od Žene rođen. Dok kao ljudi teško shvaćamo, još teže tražimo riječi kojima izraziti kako je on u isto vrijeme slika i stvarnost, tj. odraz i stvarnost, priznajući svoju ograničenu spoznaju ističemo kako je bio savršena slika i savršen odraz i Oca nebeskoga i majke Marije. Birajući riječi, pisac Poslanice Hebrejima opisao ga je kao odsjaj slave i otisak bića Božjega, ali ne kopija, nego stvarna otajstvena božanska preslika života, posjedujući puninu života na isti način poput Oca.

KORIZMA KAO ŠKOLA KRITIKE

Svako remek-djelo postavljeno na udivljenje posjetitelja, ujedno je izloženo i kritičkim osvrtima pridošlih promatrača. Međutim, ne može bilo koji promatrač

dati utemeljenu procjenu neizmjerne lje-pote. Traži se ocjena i procjena osposo-bljenih stručnjaka, kadrih iznijeti uteme-ljen sud i dati pravorijek o vrijednosti izloška. Nakon onih prvotnih pohvala, upućenih od starca Šimuna i proročice Ane, odmah je bilo nagoviješteno kako će Isus biti znak osporavan. Neće svi razumjeti njegovu narav, ni jednodušno prihvati njegovo poslanje. Čekale su ga oštре kritike, suprotstavljanja i odba-civanja, na koja je on doduše bio spre-man.

Njemu pak nije smetalo što je bio izlo-žen kritici i propitivanju, nego mu je smetalo što su ga procjenjivali i o njemu odlučivali neupućeni pojedinci koji nisu imali izgrađenih uzvišenih kriterija koji-ma donijeti sud o njegovu uzvišenu životu. Prosudivali su ljudskim glavama i kriterijima božanski nauk i naum spa-senja, a iz svoga zemaljskog zrenja i prizemljenih interesa njegovo božansko djeđovanje. Na žalost, kako onda tako i danas, mnogi prosudjuju Gospodinovo djeđovanje na temelju ljudske površnosti i neupućenosti u božanski život i otaj-stva. A kako bi se moglo pristupiti razlu-čivanju o njegovu životu, potrebna je osposobljenost u božanskoj "umjetni-čkoj" školi. On sam kasnijim je življenjem ukazao da takva škola mora biti sastavljena od odricanja i pokore, što u korizmenim aktivnostima pronalaze svoj pravi izričaj. Sljedeći korizmeni put, duša zauzetje prihvata Božju pri-sutnost i djeđovanja te se raspolaže bogoljubnim djelima primiti svaki poticaj i pouku. Kroz život žrtve i pokore, Bog nam usaduje ispravne kriterije pro-sudivanja njegova života, te ljepote koju je on u svijetu usadio svojim križem. Zato je korizma vrijeme usvaja-

nja Božjih kriterija kao stupova ispravna i uspravna življenja. Doradujući sebe pod Božjim vodstvom, čovjek postaje sposoban Božjim mjerama prosudjivati svoj život i svijet oko sebe.

MARIJINA KORIZMA

Uvodeći nas u svoju školu, Bog nas nije prepustio samima sebi. Ako postoji netko tko bi mogao posvjedočiti životom uskladenost svojih kriterija s Božjim, onda je to nebeska Majka koja je bila tako uskladena da je Božju Riječ primala savršeno i cjelovito, predajući je svijetu u neokrnjenoj ljepoti. Nakon priprave tijekom koje je živjela meditirajući Božju riječ, doživjela je milosni dar susreta sa samom Riječu. Njezin život od prvoga do posljednjeg dana bio je škola ospobljavanja za procjenu i divljenje Božjoj ljubavi, a kao takav i za razlučivanje božanskog od ljudskog, nebeskog od zemaljskog. Skroviti život ponizne službenice u Nazaretu, kojega je punina došla do vrhunca andelovim navještenjem, bio je veliki korizmeni tečaj i škola u kojoj je Marija pokazala iznimne sposobnosti. Savršena učenica Božja, na dan navještenja primila je od samoga Boga, po andelovim rukama, potvrdu o uspješnu pohadanju te Božje škole. Navještaj je trenutak kad joj andeo Gabrijel donosi diplomu ispisanoj Prstom Božjim, silom Duha Svetoga, da može vjerodostojno Božju riječ

prosudjivati, životom tumačiti i drugima navijestiti. Puna žara i gorljivosti za Božju stvar, primila je ne samo dar prosudjivanja i razlučivanja božanskog života, nego je za svoju čistu dušu i savršenu vjernost primila i sam Božji Život - Očeva ljubljenoga Sina.

Nakon blagoslovljene nazaretske korizme, uspjela je, svom snagom i dubinom, reći: *Neka mi bude!* Pristala je na Božji plan kojem je dala doprinos svojom suradnjom i umjetničkom originalnošću koja ni u čemu nije odstupala od Božjih kriterija. Postala je time uzor korizmi svakog kršćanina, koja bi trebala, kao i Mariji ona nazaretska, biti škola usvajanja Božjih kriterija i Božjeg života. Ospozobljeni susretom s Božjom Riječju, postajemo kvalificirani tumači Božje ljepote. Pohadajući korizmenu školu, ne ostajmo neupućeni kritičari Božjih djela ni lažni sveznalice, koji, bez stručnosti, s dozom drskosti, imaju iskrivljen sud o Božjoj otajstvenoj ljepoti! Tko god želi donositi sud o utjelovljenom Isusu, Božjoj ljepoti i remek-djelu, treba, poput Marije, proći školu božanskog života. To je škola nazaretske korizme, prožete poniznošću i posluhom vjere. Zahvaljujući školi odricanja, skrovitosti i razmatranja, Marija je, po andelovu navještenju, postala neponovljiv primatelj Božje Riječi. Dajući je zatim svijetu, bila joj je najjasniji tumač, kao i najveći navjestitelj. Upoznavši na neizreciv način Božju Riječ, prema kojoj je bila upućena sva njezina korizmema nazaretska aktivnost, Marija je okrunila svoj skroviti i samozatajni život dajući toj istoj Riječi ljudsko postojanje. Svako korizmeno nastojanje Gospodinovih vjernika trebalo bi stoga ići njezinim stopama.

Ivan BODROŽIĆ

Zar su imena za igranje?

Andeo joj reče: "Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus" (Lk 1, 30-31).

Andeo mu se Gospodnji ukaza u snu i reče: "Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duba Svetoga. Rodit će sina, a ti ćeš mu nadjenuti ime Isus jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih" (Mt 1, 20-21).

Kada u bogoslužju na blagdane Blagovijesti, 25. ožujka, i Sv. Josipa, 19. ožujka, budemo slušali navedene riječi, možda ćemo pomisliti: Blažena vremena u kojima su andeli s neba donosili ljudima imena! Blago onima kojima je sam Bog dao ime!

OSTAJE ZA CIJELI ŽIVOT

Ime je - veoma važno. Za onoga koji ga nekome daje, a još više za onoga koji ga prima, kome se daje. Zato na početku obreda krštenja, već na ulazu u crkvu, krstitelj pita: "Roditelji, koje ste ime dali (ili: koje ćete ime dati) svome djetetu?"

Ima i te kako puno razloga to pitanje danas postavljati roditeljima sa svom ozbiljnošću, i to ne tek u času kada donesu dijete na krštenje. Uostalom, tada je već u pravilu ime upisano u knjige državnoga matičnog ureda. Zato je poželjno, da parafraziramo pjesnika,

poruku poslati mnogo, mnogo ranije: prije nego počnu padati - imena!

Knjiga Postanka nam kaže (2, 20):

"Čovjek nadjene imena svoj stoci, svim pticama u zraku, i životinjama u polju."

A malo naprijed (3, 20): "*Svojoj ženi čovjek nadjene ime Eva, jer je majka svima živima.*" U biblijskom govoru dati

nekome ime podrazumijeva gospodarenje nad njim. Sasvim nam je prihvatljivo da se čovjek proglašava gospodarem svim ostalim stvorovima, ali s razlogom negodujemo kad se po imenovanju Eve muškarac nameće kao gospodar ženi.

Tim je čudnije da u ovo naše vrijeme emancipacije, barem formalno teoretske, mnogi roditelji prisvajaju za sebe pravo poigravati se imenima vlastite djecе i ponekad u tome prelaze sve granice dobra ukusa. Pri tom ne razmišljaju da nisu vlasnici ni gospodari svoga djeteta,

niti pomišljaju da će njihovo dijete doživotno nositi teret "egzotična" ili "zakučasta" imena koje su mu oni natovarili, dakle, i godinama poslije njihove smrti.

PRETJERANO I NEPROMIŠLJENO

Nedavno me veoma oneraspoložila nečija obavijest da novine pišu o prvom imenu Onur u nas, koje da je nadjenuo djetetu netko u Zadru. Kad sam i sam to pročitao, ljutnja mi je malo splasnula jer sam po imenima roditelja zaključio "da jabuka ne pada daleko od stabla". No, proradio mi je crv: A što da netko od tvojih župljana takvo ime zatraži na krštenju? Mada župnicima prijašnjih narštaja zamjeram što su, zlorabeći svoj auktoritet, olako kod krštenja mijenjali ime djetetu, u toj prilici neodoljivo sam se sjetio dobrog starog don Camila i njegova prijatelja te u isto vrijeme ljuta protivnika - komunističkog načelnika Peponea. Peponeova žena, naime, donijela je sinčića na krštenje, naravno noću, i na župnikovo pitanje kako će se dijete zvati, po analogu muževu, izazovno odgovorila: "Lenjin!" A don Camilo joj užvrati kao grom: "Hajde u Rusiju pa ga tamo krsti!" Sve mi se čini, da su mi zatražili krštenje s tim imenom, da bih i ja one gore poslao - u Tursku!

Za moga dječaštva bila je i po našim malim mjestima krenula moda svakojakih "egzotičnih" imena. Jedna je mlada trudnica, pred odlazak u rodilište, pitala od svoje majke savjet koje će ime dati djetetu. Mater je odgovorila: "Kćeri, koje hoćeš, samo da ga mogu izgovoriti!"

Tako je neko mjesto u unutrašnjosti bila uhvatila zaraza imena - Jedinko! Župnik upozoravao da je to neprilično i kršćan-

ski neprihvatljivo, poučavao s oltara, korio, prijetio. Sve zahudu. A onda se dosjetio: kupio magarca i nazvao ga Jedinko, te goneći ga selom, uzvikivao: De, Jedinko. So, Jedinko! Nitko se više nije usudio tako nazvati dijete.

STVARAMO PROBLEME

U jednoj sam se župi obradovao kad je nakon puno godina zatraženo ime Marija, i prokomentirao sam: Hvala Bogu! No, pokazalo se da sam prerano likovao, jer me je djetetova mama ubrzo "tuširala": Ali, velečasni, bez "j" - Maria! Uzalud je bilo govoriti da u hrvatskom jeziku između "i" i "a" uvijek dolazi "j", (Dijana, Marijana...) i da će to njezina djevojčica kad odraste, kod davanja osobnih podataka, uvijek morati naglasiti: Maria, bez "j", molim Vas!

Drugi "biser": roditelji koji su boravili u Nizozemskoj donijeli su mi na krštenje dijete s imenom Franjo, ali po francuski: *François*. Predočio sam im kako će ljeppo "hrvatski" zazvučati pitanje u obredu: "Što tražite od Crkve Božje za - *François*?"!

A što tek reći o imenima: Kety, Nancy, Carla, Majk, Antoan, Dominique...? Kakva je to "fešta od mučenja jaja"?! Nijedno nisam izmislio, a neke od tih morao sam izgovarati i na krštenju! Ali onaj otac koji je nakon petero kćeriju dobio sina pa mu nadjenuo ime Napokon, e taj bi zasigurno - što se mene tiče - morao iskati krstitelja po šumi Striborovo!

Takoder, vrlo je preporučljivo dati djetu ime kojim će ga se i zvati, a ne mu odmah poslije rođenja i krštenja tepati nekakve deminutive i kovanice za koje je nemoguće zaključiti iz kojeg su imena

skovane. Nerijetko se iz takve prakse izrode svakojaki problemi.

IME NIJE IGRAČKA

Rečeno je u Dekalogu: *Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud* (usp. Pnz 5, 11), a u Evangeliju: *Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!* (Mt 25, 40). Očevi i majke, i vaše je dijete mali Isusov brat. Ne poigravajte se i ne činite svetogrđe s njegovim imenom. *Vaša djeca nisu vaša djeca. Ona dolaze kroz vas, ali ne od vas, i premda su s vama, ne pripadaju vama* (Halil Džubran).

Nedavno nas je papa Benedikt XVI. pozvao da dajemo djeci kršćanska imena. To je na tragu višestoljetne kršćanske i općejuljudbene tradicije. A ako baš hoćete svome djetetu dati ime kojega nema u popisu svetaca, onda se odmah dajte na posao oko njegova odgoja i molitvu da to dijete postane svetac i tako obogati katolički kalendar. Ali, i u tom slučaju smislite ime koje se "može izgovoriti", da ga pobožni kršćani uz mogu zazivati bez zamuckivanja! Vaša djeca su osobe, a ne kućni ljubimci. Ne lijepite im imena koja bi bolje pristajala psicima ili mačkama negoli ljudima. Razumije se da roditelji imaju i pravo i dužnost dati ime svome djetetu, ali to trebaju činiti, ponovo promislivši, odmjereno i odgovorno.

I na kraju - budući da su se donedavno i redovničke poglavarice znale čudno poigravati imenima svojih potčinjenih novakinja - zaključimo jednim nagradnim pitanjem: Hoće li andeli nebeski na Sudnji dan redovnike i redovnice, koji su pri zavjetovanju promijenili ime, prozvat krsnim ili redovničkim imenom?

Stanko JERČIĆ

Kraljice priznavalaca

Ti si svjetlo, kraljice, među onim svećima koji su izrazito ispoljavali svoju vjeru, ufanje i ljubav, makar da i nisu izjednačeni s mučenicima. A proširujući misli Klementa Aleksandrijskoga, zovemo te kraljicom svih priznavalaca koji primjerno trpe osobito bolest ili neimaštinu svoju i svojih bližnjih i ne sustaju u hvaljenju milosrdnog Boga koji ih uvodi u blaženstvo i vječni život. Poštivanje svetog stupnja priznavaoca osobito sja u tvome svjetlu, Marijo kraljice.

Miljenko MAJETIĆ

Tražio je ruku

Zvao se Silvije. Za deseti rođendan majka mu je nabavila pisači stroj. O računalu se u ono doba još gotovo nije ni govorilo. Taj dar veoma ga je obradovao. Sav radostan, jednim je prstom natipkao pisamce: "Hvala ti, majko, što si me rodila. Život je tako lijep, ja želim živjeti!" Bilo je to o Božiću 1987.

Roditelji su ga odgojili vjerski. Posebno se isticao u ljubavi prema Isusu i Mariji.

"Ja želim živjeti!", pisao je mami, ali je već nakon godinu dana osjetio teške bolove u lijevoj nozi. Liječnici su otkrili rak u kostima. Nije prošlo puno vremena, zaledao je u postelju. S vremenom je onemoćao. Zamolio je župnika da mu svakog dana donosi sv. Pričest. Bolovi su bivali sve jači. U tim teškim trenucima uzdisao bi: "Gospe moja, pomozi mi da ozdravim!" Molio je svakog dana sva tri dijela njezine krunice: radosnu, žalosnu i slavnu. I nalazio u tom utjehu. Kad su ga spopadali teški bolovi, znao bi uzdisati: "Majko Božja, pomozi mi! Utješi moju majku!"

Stiglo je ljeto 1989. Potpuno je oslijepio. Opala mu je kosa. Oblijevao ga je znoj, krvario je. A u tim trenucima ovako je molio: "Isuse, sjedini moje boli s bolima svojim na križu! Budi uza me u mojim bolima! A ti, majko Marijo, budi uza me kao što si stajala uz Isusa pod njegovim križem na Kalvarijil"

Svećenik mu je 24. rujna 1989. donio sv. Pričest i podijelio bolesničko pomazanje. Primio ih je pri punoj

svijesti. I nije skrivač istinu. Bio je svjestan da putuje na drugi svijet. Kraj njegove smrtne postelje stajala je njegova majka. Kad je došao trenutak, uzdahnuo je, okrenuo se prema njoj i rekao: "Majko, daj mi ruku!" Stisnuto ju je lagano i izdahnuo.

Za teških bolova jednom je majci rekao: "Majko, ja se penjem na Kalvariju. Kad stignem na njezin vrh, bit će razapet!" Tako se i dogodilo. Bio je razapet na bolesničkoj postelji. Bolovao je moleći, umirao moleći i izdahnuo moleći. Držeći majčinu ruku, otisao je na drugi svijet i prihvatio Isusovu ruku: "Isuse, ja znam da me ti voliš!", češće se čulo iz njezinih ust u bolesničkoj postelji.

Z. P.

Sveta Marija kod Ildefonza iz Toledo

Marijina prisutnost u Crkvi očituje se na više načina, a uvijek je u službi Isusa Krista i njegova djela spasenja koje traje do svršetka vremena. Crkva kao zajednica vjernika prepoznaće i doživljava tu spasonosnu prisutnost u životu pojedincata i zajednice. Tako je bilo u davno vrijeme u kojem je živio i djelovao *Ildefonz iz Toledo* (+667.), vrstan bogoslovac Pirinejskog poluotoka i promicatelj Gospine pobožnosti.

GOSPIN KAPELAN

Pod navalom Saracena, španjolsko kršćanstvo u 7. stoljeću proživiljalo je tegobna vremena. U sjeni političkih dogadaja dogadao se živahan rast u vjeri i jaka oporba protiv krivovjerja. Milosno razdoblje onoga vremena predstavljali su i pokrajinski sabori u Toledu. Ondašnje kršćanstvo iznjedrilo je vrle muževe poput Izidora iz Sevilje i Ildefonza iz Toledo koji je predmet ovoga napisa. Roden oko g. 617. u Toledu, Ildefonz je pristupio redu sv. Benedikta i vršio službu opata u samostanu Agalia, koji se nalazio u blizini njegova rodnoga grada. Imenovan je g. 657. toledskim biskupom. Svoje bogoslovsko razmišljanje gradio je na temeljima otačke predaje, posebno na spisima latinskih otaca Jeronima, Augustina i Grgura Velikoga. Među njegovom pisanom baštinom sačuvan je za nas važan spis o

“Djevičanstvu svete Marije”. Taj spis odigrao je veliku ulogu u kasnijoj marijanskoj baštini do te mejere da je Ildefonz nazvan *“Gospinim kapelanom”*. Tako ga je naslovio poznati španjolski književnik Lope de Vega (+1635.). U svom životu i u svojim spisima Ildefonz je bio kapelan, to jest pomoćnik, “službenik službenice Gospodnje”.

Rasprava o Marijinu djevičanstvu polemičke je naravi, a uperena je protiv onih koji su nijekali djevičanstvo Majke Isusove. Među protivnicima bili su i pripadnici židovske vjere, koji su u ono vrijeme u veliku broju obitavali Pirinejski poluotok. Za Židove je onda kao i danas djevičanstvo, zapravo neplodnost, smatrana sramotnom pred Bogom i pred ljudima. Sjetimo se Elizabetinih riječi kad je zatrudnjela u poodmakloj dobi: *“Evo to mi je učinio Gospodin u dane kad mu se svidje skinuti s mene sramotu među ljudima”* (Lk 1, 25).

U SLUŽBI DJELA SPASENJA

Za Ildefonza Marijino djevičanstvo u službi je spasenja. Prelazi okvire tjelesnosti i nasljedstva, a smješteno je u povijesnospasenjsko okružje gdje dobiva

svoje bogoslovsko značenje. Spis o djevičanstvu sastoji se od 12 poglavlja kojima prethodi žarka molitva upućena Bogorodici. Toledski biskup izriče svoje divljenje pred izvanrednim pozivom i darom Božje naklonosti kojima je Bog obdario to jedinstveno ljudsko stvorenje. Za Ildefonza glavni događaj Marijina života je navještenje Isusova rođenja. To je početak otkupljenja ljudskoga roda. Po njemu Marija postaje Isusova Majka, majka onoga koji je Bog i Čovjek u isto vrijeme i u istoj osobi. Iako je pripadnica ljudskog roda, Marijino djevičansko majčinstvo čini od nje jedinstvenu osobu koja prednjači otkupljenima darom Božjeg izbora i milošću njegova poziva. Tu Marijinu ulogu i odliku Ildefonz se trudi izraziti:

“Blažena si među ženama, neoskrvrena među djevojkama, gospoda među sluškinjama, kraljica među sestrama. I, doista, svi te narodi zovu blaženom, nebeske sile priznaju te blaženom, navjestitelji te navješćuju blaženom, svi narodi te slave blaženom.” ... “Marija je posuda svetosti, vječno djevičanstvo, Majka Božja, svetište Duba Svetoga, jedinstveni hram svoga Stvoritelja.”

SVA U ODNOSU NA KRISTA

Otajstvo djevičanskog majčinstva nije odlika koja pripada samo Marijinoj osobi. To je događaj koji je Bog predviđao za spasenje ljudskog roda.

“Zahvaljujući toj Djevici, svi su ljudi vidjeli spasenje Božje (Lk 3, 6). Svi kru-govi zemaljski, zahvaljujući toj Djevici, pokajali su se i obratili Gospodinu. Svi uzdižu Gospodinu, njezinu Sinu novu pjesmu spasenja, koje dolazi od njega. Jer on je, rođivši se od te Djevice, izveo

stvari čudesne. Po toj Djevici Gospodin je učinio poznatim svoje spasenje.”

Jedinstvenost Marijine uloge za Ildefonza je plod Božje odluke da dođe na zemlju i da postane čovjekom kako bi spasio ljudski rod.

“Da bi bio moj Otkupitelj, postao je tvój Sinom. Da bi bio cijena moga otkupljenja, njegovo je utjelovljenje plod twoga tijela; u njemu je iscjelio moje rane. Od twog tijela uzeo je tijelo smrtno, da njime uništi moju smrt. Od tijela twoje smrtnosti, On uze tijelo svoje smrtno, da uzmogne uništiti moje grijehe, koje uze na sebe. Od tebe je uzeo tijelo bez grijeba da smjesti našu ljudsku narav u Božje prebivalište.”

Kod Djevice Marije sve je u odnosu na Krista i sve ovisi o njemu. Odlike koje Ildefonz pripisuje Mariji zbog kojih je Crkva časti dar su Božji, kako bi bila dostojna postati Majkom Božjom. Pobožnost Mariji nužno dovodi Kristu središtu sve pobožnosti. U tom svjetlu Ildefonz se proglašava Marijnim slugom.

“Zbog toga sam tvoj sluga, jer je moj Gospodin tvoj Sin. I zbog toga si ti moja Gospodarica, jer si ti službenica Gospodnja. Zbog toga sam službenik službenice Gospodnje, jer si ti bila Majka svoga Gospodina. Zbog toga sam učinjen slugom jer si ti postala Majkom Onoga koji me je stvorio.”

Taj tjesni odnos između Krista i Marije čini da marijanska pobožnost ima Krista kao svoj cilj i svoju svrhu. To Ildefonz vidi sa svom jasnoćom kad tvrdi da Gospodinu pripada ono što služi službenici, tako dolazi Sinu sve ono što se prinosi Majci. Jer, dok se časti Majka, upoznaje se, časti i ljubi Sin i vrše nje-gove zapovijedi (LG 66).

dar-ko

Ja molim tiho: o Maria ave!

Već stoljeće i pol prošlo je od rođenja Eugenije Šah, značajnije hrvatske pjesnikinje koja je u posljednjim desetljećima 19. st. progovorila posebnim pjesničkim jezikom. Ono što je pjesnikinja i spisateljica Elizabeth Barrett Browning (1806.-1861.) bila za Engleze, dijelom je, za hrvatsku pjesničku riječ s prijelaza iz 19. u 20. st., bila E. Šah. Obje su svojim radom na kulturnom polju krčile put ostalim ženama kojih je umjetničko zauzimanje veoma teško dolazilo do izražaja u vremenu u kojem su živjele.

O E. Šah nemamo puno podataka. Zbirku pjesama nije nikad objavila, ali njezini stihovi posvećeni bl. Djevici Mariji, rasuti po hrvatskoj katoličkoj periodici, govore umjesto nje snažno i trajno kao rijetko čiji. Rodena je g. 1861. u Zagrebu u obitelji Knopfhard u kojoj je vjerski odgajana, a imućni ujak pobrinuo se da stekne kvalitetnu naobrazbu. Završila je Učiteljsku školu u Zagrebu i posvetila se učiteljskom pozivu u Bakru. Smrt ujaka i rastava od profesora Šaha zbog kojeg je 6 godina provela i u zatvoru, iz temelja su promijenili Eugenijin život. Napuštena i usamljena, proživiljavala je veoma teške psihičke trenutke. Suradivala je u *Vrbbosni, Hrvatskom dnevniku* i u časopisu *Za vjeru i dom*. Umrla je 24. veljače 1928. u Bjelovaru.

SUNČANI S NJE TREPERI ČAR

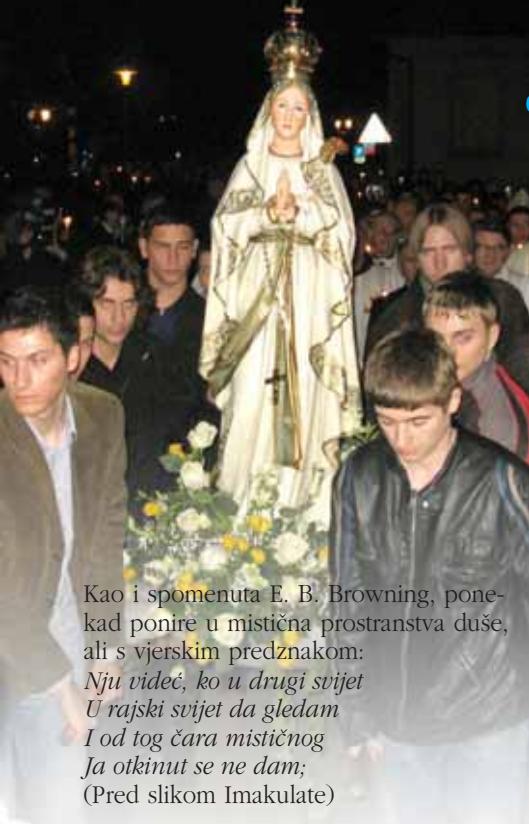
Opterećena životnim nedaćama, često je Eugenija zapadala u mučna i depresivna stanja duha. U takvim okolnostima srce i svu ljubav usmjerava prema Bogorodici, a u njezinu liku, i općenito u pjesništvu, pronalazi doživotnu utjehu. Djevici punoj milosti, Immaculati, najradije je pjevala, divila se njezinoj ljepoti i njeziniu liku koji bijaše usporediv jedino s očima nevina djeteta:

*Sjajna zvijezda večernjica gleda
ko čista zjena nevinašča čeda;
ko zlatni pravak andeoske glave
na nebū lebdi: o Maria ave!* (U večer)

Eugenijini stihovi obiluju „sjajnim“ motivima: zvijezdama, nebom, andelima, cvijećem i djecom. Povremeno se u pjesmi javе i tamni, sumorni motivi autobiografskog karaktera kao zrcalo stanja u kojem se našla pritisnuta različitim životnim poteškoćama. Spas i trajno utočište koje je pronašla u vjeri, napose u Bogorodičinu liku, nanovo su u njoj probudili život:

*I nema noćnih sjena već
Ni ledenih grobova
Ni razvaljenih bramova
Ni zakopanih snova;
Nju videć sve je jasni dan,
Sve život sladak, ubav,
Neoskrvnjeni oltar sve,
Sve vjera, nada i ljubav.*
(Pred slikom Imakulate)

Čežnje lirskog subjekta da se stopi i preda Bogorodici, onoj kojoj je navijesteno da će začeti i roditi Spasitelja, glavni je motiv pjesme *Mariji*:
*O da sam vijenac ružičin,
da oltar tvoj ovijem,
o da sam dašak ljubičin,
na srce da ti plinem!* (Mariji)

Kao i spomenuta E. B. Browning, ponekad ponire u mistična prostranstva duše, ali s vjerskim predznakom:

*Nju videć, ko u drugi svijet
U rajske svijet da gledam
I od tog čara mističnog
Ja otkinut se ne dam;*
(Pred slikom Imakulate)

JOŠ SVEUDILJ TEBE JA LJUBLJAH

Nakon odslužene zatvorske kazne, rastavlja se od muža i zapošljava kao privatna učiteljica francuske kolonije drvene industrije u Slatini, a g. 1896. dolazi u Sarajevo gdje je nadb. J. Stadler prima u Zavod za nezbrinute osobe. Usput radi u osnovnoj školi, predaje francuski jezik i glazbu te 10-ak godina objavljuje književne radove u *Vrbbosni* pod uredništvom Ivana Ev. Šarića.

Proživjevši teške životne trenutke, produbljivala je svoj pjesnički senzibilitet nad tudim patnjama, pogotovo nad patnjom Bogorodičinom koja gleda kako joj muče i razapinju sina:

*I bije čekić, zrakom se talasa
Grozovit zvuk, o njeno srce tuće,
Vis nijemi nad njom dršće od užasa,*

*U zemlji pod njom ko da vulkan buče.
Dok poput zvijeri ljudska grla riču
Od klete žede za nevinom krvi,
Vasioni se silne osi miču,
A čekić bije, njeno srce mrvi.
(Stabat mater)*

Radeći za sarajevsku *Vrbbosnu*, odvojena je od rodne grude o kojoj sentimentalno pjeva i preporučuje ju bl. Djevici Mariji:

*Zvijezda lebdi - ja ju pitam sjetna:
Da l' Hrvatska mi živa, složna, sretna?
A zvijezda sjevne: nema smrtnе strave
dok Hrvat Šapće: o Maria ave!*

(U večer)

Oko g. 1912. u pjesnikinje se javljaju prvi znaci umne poremećenosti. Posljednje godine života provodi u Bjelovaru kod kume Milke Brodarac Dvorniković, a živi od pomoći sarajevske nadbiskupije i časopisa *Vrbbosna*. Ipak, nikada nije klonula duhom:

*Zaminulo čarno tad doba, nebo se
smrknuło moje,
Ugasilo majsko se sunce, magle ga
zaviše guste,
A tražila sve sam kroza njih zastrto
obliće twoje
I grobove puste.*

(...)

*Još sveudilj tebe ja ljubljah - majski tad
opet bje danak,
A moje se nemoćne ruke dizale sve
put nebesa,
Kad sunčanu opet te zgledah, - bajovni
ko da je sanak -
U carstvu čudesa.*

(Immaculati)

U ovom nadolazećem korizmenom vremenu nastojmo svojim postupcima steći milost na nebesima.

Darijo MARKOVIĆ

Vjera u kamenu

Već od djetinjstva hrvatski kipar Ivan Meštrović bio je zaljubljenik u kamen. Ljubav prema plemenitoj prirodnoj tvari na kojoj je odrastao, pokazao je kao umjetnik u izradi sakralnoga motiva pod nazivom *Pietà*. Ljubav Žalosne Majke prema mrtvu Sinu utkao je tako vjernički emocionalno i umjetnički eksprezivno da s pravom možemo reći kako je u kamenu ostavio biljeg ljudske patnje i kršćanske nade.

OD OTAVICA PREKO BEČA

Iako je rođen u Vrpolju kraj Slavonskog Broda, 15. kolovoza 1883., zavičaj djetinjstva u Otavicama kraj Drniša nosio je Meštrović u sebi cijelog života. Zato bismo njegov život mogli staviti u jedan kamen, koji je isklesao, i u jedan kiparski motiv, koji se zove *Pietà*.

U svijet likovne umjetnosti krenuo je od Otavica, preko Splita, stigao do Beča, i ostao razočaran. Prva bol na putu pomogla mu je da postigne svjetsku slavu. U igri političkih previranja, noseći patnje svoga naroda, prolazeći kroz agoniju dvaju svjetskih ratova, stvarao je takva kiparska djela da su ga kritičari prozvali *Michelangelom svoga doba*. Učitelju se odužio na dva načina.

Napisao mu je *pismo* (Moji razgovori s Michelangelom) i *dovršio* njegov jedan kip (*Pietà Bandini*, 1550., mramor, 226 cm, u Firenci) koji je renesansni genij namijenio za svoj grob. Ugledajući se

upravo u to djelo, Meštrović je izradio svoju verziju, najprije u gipsu, a kasnije u mramoru i bronci. Za boravka u Rimu g. 1942./1943. modelirao je gipsani original. Prema njemu izlivena je brončana *Pietà Romana*, izložena u Vatikanskim muzejima, u prostoru suvremene sakralne umjetnosti, i kamena *Pietà* u South Bendu u Americi.

PROFESOR U SOUTH BENDU

Theodore Hesburgh, svećenik redovnik Kongregacije sv. Križa (CSC), koji je od g. 1952. do 1987. bio predsjednik kataličkoga Sveučilišta Notre Dame (Naše Gospe) u South Bendu kraj Chicaga (država Indiana, SAD), pozvao je g. 1955. Meštrovića da predaje kiparstvo. I prije nego je postao profesor na njegovu Sveučilištu, iz poznanstva dvojice prija-

telja nastala je ideja da Meštrović iskleše svoju *Pietà* u kamenu. Taj kip, kolosalnih dimenzija (247,5 x 157,5 x 124,5 cm), težak preko sedam tona, izrađen je, kao i Michelangelov, od bijelog kararskog kamena, i bio izložen u *Metropolitan Museum of Art* u New Yorku. U dogovoru s Meštrovićem, T. Hesburgh prenio ga je g. 1955. u sveučilišni Campus u South Bendu i smjestio u kapelu Naše Gospe do glavnog oltara neogotičke bazilike Presv. Srca Isusova. Da bi kip unijeli, namjestili su prigodne tračnice, srušili dio zidova na ulazu i podigli kameno postolje. Na očigled sviju, obasjana vitrajnim svjetlom, bijela *Pietà* zablistala je kao sakralni kameni dragulj.

Iako su rijetki primjeri te tematike u sakralnoj umjetnosti gdje netko drugi, osim Gospe, pridržava mrtvo Isusovo tijelo, Meštrovićeva *Pietà* ima četiri lika: mrtvoga Isusa i tužnu majku Mariju, prijatelja Josipa iz Arimateje i uplakanu Mariju Magdalenu.

Kad je ugledao Michelangelov kip u Firenci, Meštrović se mogao prisjetiti sprovodnih obreda u dalmatinskoj Zagori. Nakon što su oplakale pokojnika, žene bi se udaljile od ljesa i samo su izvan groblja mogle promatrati pokop. To je bio posao za muškarce, a ne za žene. Voden sjećanjima iz djetinjstva, isklesao je prizor kako muškarac priprema pokop. Zato Josip pridržava Isusa. U osobnoj agoniji, daleko od rodnoga kraja, sve ostalo Meštrović je utkao u umjetnost. Zapravo, osobnu obiteljsku tragediju, nakon smrti prve žene i dvoje djece, otkrio je u toj pasionskoj temi kad je za Josipa iz Arimateje isklesao svoj lik, kao autoportret, a za Gospu lik svoje druge žene, Olge.

Tom tumačenju pridružimo i bogoslovsko opravdanje. Promatraljući likovni motiv, možemo istaknuti da je Josip iz Arimateje prikazan, zapravo, kao Bog Otac koji žrtvuje svoga Sina i sada ga, preko Bogorodičinih ruku, daruje Mariji Magdaleni, odnosno nama, kao pashalno Janje.

ARIMATEJAC IZ HRVATSKE

Monolitna kiparska kompozicija izrađena je u piramidalnoj perspektivi koju je Meštrović rado koristio. Tako je postigao pietalni suodnos glavnih likova skidanja Isusa s križa. Uspravni Josip na rukama pridržava mrtvo Isusovo tijelo, koje se krivudavo savija prema Magdaleni, ne opterećujući Gospina koljena. Tri lika, koji oplakuju, uprla su pogled u Isusovo lice tako da se i naš vjernički pogled, za promatranja toga prizora, spaja s njihovim očima i spontano prenosi na Isusa.

Blagi prijelazi oblih linija, koje razdvajaju likove, u igri svjetla i sjene, daju kamenu mističnu moć, gdje golo Isusovo tijelo, kao kontrast u sredini kompozicije, skladno ovijaju likovi odjeveni u nošnji dalmatinske Zagore. Posebno Josip s pastirskim ogrtaćem, a žene s rupcem na glavi.

Tvorac lijepe umjetnosti, hrvatski kipar I. Meštrović, umro je kraj svoje Gospe, 16. siječnja 1962. Misu zadušnicu za 78-godišnjeg *Arimatejca iz Hrvatske* slavio je T. Hesburgh u bazilici Presv. Srca Isusova. Notre Dame - Naša Gospa u South Bendu i danas svjedoči da je Meštrović na tom kiparskom djelu ostavio *otisak besmrtnog bića*, kako je govorio.

Ante Branko PERIŠA

A što je s našim očevima?

„Nije dobro da čovjek bude sam“ (Post 2, 18). Mariju, koju je odabrao da bude Majka njegova Sina, Bog nije ostavio samu. Nje htio ni da Isus odrasta sam s Marijom bez oca zemaljske obitelji. Brak i obitelj Božji su naum za čovjeka, a život u djevičanstvu odaziv je odabranih. U sv. Obitelji nalazimo primjer i za prve i za druge.

UZDRMANE VREDNOTE

Ovog mjeseca sv. Josip zaslužuje posebnu pozornost, tim više što smo u jeku priprava za *Nacionalni dan obitelji*. Živimo u vremenu kad su vrednote kao što su brak, obitelj, djevičanstvo, poslušnost, marljivost, strpljivost, postojanost, odanost, vjernost ne samo napadnute nego i uzdrmane. Postala je upitna njihova prvotna svrha i opstojnost u našem vremenu strke, užitka i brzo ostvarivih želja. Žene su se izborile za svoja prava, osnovale su različite udruge. Postoje zavodi za zaštitu majki i djece, kuće za prihvatanje žena koje su pretrpjele nasilje. A što je s muževima i očevima?! Na kojem se području oni ostvaruju? Jesu li ugroženi, zlostavljeni ili frustrirani nezaposlenošću, novčanom nestaćicom? Čuće li u sjeni dominantnih samoostvarenih žena za što su oni zaslužni? Doživljavaju li od svojih supruga, koje se nisu uspjele u braku ostvariti ni kao majke ni kao poslovne žene, prijekore da su zbog njih zanemarile sebe i svoju karijeru?

KRIZA OČINSTVA

Na 39. Obiteljskoj ljetnoj školi, prim. dr. Petar Gotovac progovorio je o krizi očinstva u odnosu na mentalno zdravlje nacije. To je poticalo da se zapitamo, kamo ide naš hrvatski narod, koji je g. 1687. sv. Josipa prihvatio i proglašio zaštitnikom *Hrvatskog kraljevstva*, i koja je uloga oca u obitelji i u društvu. Je li se medicina pozabavila problemom očinstva, kao što se skrbi o majkama? Postoje zavodi za zaštitu majki i djeteta, a za očeve? Jesu li oni ugroženi i treba li njima zaštita? Jesu li još uvjek jači spol, zaštitnici i hraničari svojih obitelji? Tko mušku djecu danas odgaja za odgovorno roditeljstvo, prilagodeno okolnostima u kojima su se u mnogo slučajeva promijenile uloge u obitelji? Tradicionalne, patrijarhalne obitelji u kojima je muškarac, otac i hraničar obitelji imao ulogu dominantne osobe i glave obitelji, a žena podredenu ulogu ponizne poslužiteljice, majke, odgajateljice i kućanice, danas sve više zamjenjuje "nuklearna" obitelj: muž, žena i djeca sami, bez pomoći ostalih ukućana i pridruženih članova obitelji. Ima situacija u kojima je otac kod kuće, a žena radi i hrani obitelj. Ako oboje rade, još je više izazova i neprilika oko čuvanja djece, kuhanja i pospremanja. Muž, odrastao u obitelji u povlaštenu položaju - jedino muško dijete, mamin ili tatin miljenik, bakin mezimac, koji je naučio da mu se sve servira i da prstom ne makne oko pripremanja hrane ili drugih kućnih poslova - često postaje nezadovoljan kada od svoje žene ne dobiva sve što hoće. Jedan je od najčešćih izvora neslaganja nesklad u intimnom životu. Muž dode s posla, pojede, odmori se, legne i naspava se te onda traži od žene

da bude ono što jest... A ona, mrtva umorna od posla, posluživanja i pospremanja, nije u stanju radosno mu darivati sebe, nego traži malo vremena za predah i počinak.

Ljubav ne traži svoje! Tko je u pravu i tko traži svoje? Ljubav traži svoga zavoljenoga, da mu izreče sve, od grubosti do nježnosti, i da ga pri tom ne povrijeди. Biti voljen takav kakav jesi i biti prihvaćen, nije li to neostvarena želja mnogih?! Treba li darivati drugom ono što njemu treba, a ne samo ono što ti hoćeš i što je tebi višak?!

ŠUTLJIVI SVETAC - UZOR

Niz je situacija u braku i u obitelji u kojima nam sv. Josip može biti uzor. On nije tražio svoje, mada je, kad je saznao za Marijinu trudnoću, prva njegova reakcija bila tipično muška: htio ju je potajno otpustiti. Nakon što je prepoznao Božji poziv, više nije tražio svoje: uzeo je Mariju k sebi i brinuo se za nju i za Isusa. Nigdje ne piše što je govorio. Upućuje li i ta šutnja na veliku ljubav koja se živi bez puno riječi, ali s puno dobrih djela i svojim radom doprinosi

dobru obitelji? Mnoge su žene naučile na svoje šutljive i radišne muževe i ne postavljaju velike zahtjeve. Da bi muž bio ono što jest, žena treba živjeti svoju ulogu supruge i omogućiti da kraj nje bude i otac i muž.

Biti s Marijom i s Isusom, može li biti veličanstvenijeg poziva?! Može netko reći: Lako je njemu bilo, Marija nije imala grijeha, ona je bila sveta, nije mu prigovarala... Ali Josip je bio običan čovjek sa svojom muškom naravom.

Živjeti pravedno može jedino netko tko je prožet Duhom Božnjim. Pravednost je osobina svetih. Moći poštivati svoje najbliže i ne tražiti za sebe. Kraj Josipa Marija je mogla živjeti svoj poziv djevice i Majke. Nisu li oni uzor mnogima koji traže samo svoje, a ne poštiju odluku drugoga?

Zdravi očevi jamstvo su zdravih obitelji i zdrava naroda. Od njih se očekuje da ispunjavaju svoje uloge i u svojim obiteljima budu predmolitelji. Mala djeca sklona su majkama, odraslijoj više odgovara otac. Predmoleći, pokazuje da je molitva ozbiljan i važan čin te da ona nije samo za žene i malu djecu. Uz Isusa su bili Marija i Josip. Djetetu treba i otac i majka, koji se natječu tko će više ljubiti, služiti i doprinositi zajedništvu.

Molimo sv. Josipa da naše muževe i očeve, zajedno sa suprugama i majkama, potakne da budu pravedni, vrijedni i odani čuvari svojih obitelji. Neka naši domovi postanu mjesta molitve i življene ljubav u kojima će i djeca radosno rasti u društvu svojih roditelja kao što je i mali Isus rastao uz Mariju i Josipa.

Danijela DE MICHELI VITTURI

Koja je najpoznatija

Zdravomarija je najpoznatija, najljepša i najjednostavnija marijanska molitva raširena među Kristovim vjernicima. Mogli bismo reći da njezina povijest počinje redakcijom *Evangelja po Luki*, a, liturgijski i pravno gledano, završava g. 1568., kad ju papa Pio V. (+1572.) uvodi u *Rimski časoslov*, obnovljen po završetku Tridnetskog sabora (1545.-1563.). Time postaje i službenom molitvom opće Crkve, a obrazac kakav danas imamo potječe iz 1498. godine. Čini se da je nastao u Italiji, vjerojatno u pokrajini Toskani.

HVALBENI DIO

Molitva *Zdravomarija* sastoji se od dvaju dijelova. Prvi je božanski nadahnut, uzet iz Evangelja. U njemu se slavi Marija kao Majka Sina Božjega. To su zapravo Andelove riječi Mariji: "Zdravo, milosti puna! Gospodin je stobom!" (Lk 1, 28) i Elizabetin poklik: "Najblagoslovljenija si ti medu ženama! I blagoslovljen plod utrobe twoje!" (Lk 1, 42). U tim riječima ukratko je sadržano otajstvo bl. Djevice Marije. Neuobičajen pozdrav budi sjećanje na obećanja o Gospodinovu dolasku. Proroci koji su ga navješčivali, pozivali su na radost. Vrijeme se navršilo, pa je i Marija na to pozvana. Između svih žena izabrana je da postane majkom Sinu Božjem. Njegovim poslanjem počinje se ostvarivati početak novog svijeta. Svetopisamski dio *Zdravomarije* upotrebljava se najprije u euharistijskom slavlju, i na kršćanskom Istoku i na Zapadu. Sačuvano je svjedočanstvo kako na kršćanskom Istoku već od 4.

st. postoji običaj ponavljanja Andelova pozdrava Mariji. Čini se da se on od 6. st. naveliko širi. Postoje brojni prijepisi bogoslužnih tekstova iz tog doba koji spadaju na vjerničku zajednicu da ih izgovara.

I na kršćanskom Zapadu ulazi *Zdravomarija* u bogoslužje već krajem 6. stoljeća. Papa Grgur Veliki (+604.) unosi je u bogoslužje 4. nedjelje došašća kao *Prikaznu pjesmu*. Za bogoslužje iste predbožićne nedjelje, s malim inačicama, koristi je i ambrozijanski obred. U to doba nakon *zdravo* dodana je riječ *Mario*. Sabor u Narboni g. 1551. napokon prihvata *Zdravomariju* sa zaključnicom *Isus*.

PROSNI DIO

Prvom dijelu *Zdravomarije*, uglavnom hvalabena značaja, nadodala je crkvena predaja drugi dio, pretežno prosna sadržaja: "Sveta Mario, Majko Božja, moli za nas grešnike sada i na čas smrti naše." Polazi sve to od pobožnih redovnika, a njih slijede vjernici. Već odavna u *Litanijama svih svetih* upotrebljava se zaziv "Sveta Mario, moli za nas!", pa je drugi dio *Zdravomarije* zapravo samo taj proširen i zaziv. Tijekom povijesti poprima on različite oblike. U 13. st. susrećemo: "Moli za nas grešnike. Amen", a sredinom 14. st. dodatak: "Sada i na času smrti naše."

marijanska molitva?

U drugom dijelu *Zdravomarije* moli se Gospina pomoć i zaštita. On je zapravo plod iskustva Crkve: vjere u Marijino božansko majčinstvo, znak povjerenja u Marijin majčinski i milosrdni zagovor, koji prati kršćanina, slaba i grešna, u tijeku životnog puta i u trenutku smrtnog časa kojega se boji i sa strahom iščekuje. U tim izrazima sažet je važan dio marijanske pobožnosti srednjeg vijeka.

IZ BOGOSLUŽJA MEĐU PUK

Iako se *Zdravomarija* u bogoslužju češće upotrebljavala, trebalo je dosta vremena da se ukorijeni među narodom Božjim. Svjedočanstvo o prisutnosti njezinu prvog dijela u vjerničkom svagdanjem životu seže tek u 10. stoljeće. Sinoda u Parizu g. 1197. odreduje neka se širi među pukom. Otada, naročito u 13. st., sve se češće moli. Mjesni i pokrajinski crkveni sabori, kao i pojedini biskupi sve je više preporučuju, a neki i naređuju da je uče i vjernici. Sabor u Béziersu g. 1246. propisuje neka je uče i djeca, a slično i sabori u Alby 1254., Valenciji 1255... *Zdravomariju* prihvacaju i mnoge redovničke zajednice. Zahvaljujući njima, kroz 13. i 14. st. postaje ona važnom molitvom svakog kršćanina.

Osim toga, u to doba po Europi cvatu zgodne pobožne priče koje potiču na pobožnost prema Gospinu, a neke neobične zgode još više promiču molitvu *Zdravomarije*. Posebno se ističu Gospine čudesne pomoći na času smrti, postignute, navodno, po molitvi *Zdravomarije*. To doprinosi još većem širenju te molitve, da je u tom razdoblju prihvaćaju i rado mole svi vjernici.

VRELO NADAHNUĆA

S vremenom *Zdravomarija* postaje vrelom nadahnuća za brojne molitvene oblike Majci Gospodinovoj, koji postaju različiti izrazi Andelova pozdrava. Mnoge stare Gospine litane ponavljaju riječi *Zdravo Marijo* u svakom zazivu. Kroz 13. i 14. st. *Zdravomarija* se počinje ispreplitati s drugim molitvenim oblicima koji postaju popularni kao *Andeosko pozdravljenje i Ružarij ili Krunica*. *Zdravomarija* će odigrati posebnu ulogu pri oblikovanju *Maloga oficija bl. Djevice Marije* i u njegovu sadržaju, a odzvanjat će uvijek kao najčistija hvala i najžarča molitva svih koji imaju povjerenje u zagovor Majke Isusove.

Moleći *Zdravomariju* mi zapravo s Andelom pozdravljamo bl. Djevcu, s Elizabetom je skupa nazivamo blaženom te se zdržujemo s Majkom Isusovom i njezinom otvorenošću Bogu. Tako naša molitva više i nije upravljena njoj, nego zajedno s njom Bogu te se uključuje u molitvu Crkve, koja je upravljena Ocu po Sinu u Duhu Svetomu.

P. LUBINA

Dar, a ne kazna

Križ nam je stalan životni pratilac. O njegovu nošenju razgovarali smo s *gđom Marijom Stojšić* iz Klakara kraj Slavonskog Broda. S Antunom Stojšićem zasnovala je obitelj i donijela na svjet dvije kćerke i sina Matiju, rođena g. 1987. s osam mjeseci. Iako im je postao velik križ, jer od rođenja boluje od cerebralne paralize, smatraju ga darom od Boga, a ne kaznom.

- *Kako ste se osjećali kad ste doznali za Matijinu dijagnozu?*

- Bilo je to strašno. Sva sam se zaledila. Misnila sam da se to ne događa meni i da će sutradan biti bolje vijesti.

- *Jeste li to shvatili kao životnu tragediju?*

- Ne, ni tada niti ikada. Vjerujem da me već tog dana Bog zaštитio, jer da nije - ne bih mogla izdržati. Osjećala sam da moram funkcionirati, krenuti dalje, jer sam kod kuće imala i dvije kćerkice, a i svom Matiji biti ču najpotrebnija baš ja, majka.

- *A posumnjali u ljubav Božju?*

- Ne, nikada. Bol je bila strašna, neizdrživa, ali sam znala da moram prihvati taj križ i ići dalje poput Krista. To je moja Kalvarija. Morala sam se silno kontrolirati. Ako plačem, nastradat će muž i djeca. Dolazile su krize, pitanja zašto baš nama, ali jedino predanje Bogu spašavalo je svaku takvu situaciju.

- *Kako je bolest primio Vaš suprug?*

- On je zatajan i ne iskazuje baš tako svoje emocije, što to ne znači da nije

osjetljiv. I te kako je tankoćutan za nevoljnika, pa kako ne bi bio za svog sina?! Vedre je naravi i društven. Osobito ga vole stariji, jer ih zna razveseliti. Naravno, i za njega je to saznanje bilo grozno. Očevi se uvijek raduju sinu nasljedniku koji će produžiti lozu i prezime. Iz dana u dan privikavao se, prihvacaо i zajedno sa mnom nadao se boljem. Znao bi popiti u društvu koju čašicu više negoli ranije, ali bio je i ostao vrijedan skrbnik obitelji. Osobito otkako je u mirovini, on je ponajviše uza sina.

- *Kako seочitovala Matijina bolest?*

- Nije hodao ni govorio. Puzao je godinama. I to smo ga učili. Puno smo ga vježbali. Osjećali smo da će stati na svoje noge, a bio je i on uporan. Na blagdan Svih Svetih u 7. godini prvi put je ustao i uspravio se. Koja je to radost bila za sve nas! "Evo Božjeg milosrđa", kliknula sam. Bio je to velik pomak. No, nije govorio. Ne može se sam hraniti ni

presvlačiti. Ima oštećenje centra za kontrolu. Sve razumije i prima, ali nema povrata. Ima tešku mentalnu retardaciju. Zanimljivo je da se nikad nije opekao na vruću peć. Ima neke reakcije.

Potrebna mu je 24-satna skrb, čitav čovjek, svaki dan iznova. I on to ima u nama i u našoj ljubavi.

- *Jesu li Vas mučili ljudski obziri?*

- Bilo je i toga, ali nas nije puno brigalo. To je naš život. Moja uža obitelj prilagođila se dječaku. I to je Božji dar i milost.

- *Kako su sestre prihvatile brata?*

- To je bio život u veliku grču. Uklopile su se, ali je činjenica da je brat uvijek bio prvi, a one druge. To su njihove i moje bolne rane. Iako sam uvijek Matiju stavljalas ispred njih, vide da ih sve volimo i da nam je stalo do njih.

- *A ostala djeca?*

- U početku bi se plašila. No, mi svoje dijete ne možemo zanemariti i skrivati od drugih. Ono je dio naše obitelji, pa komu ne odgovara - nek ne dolazi.

- *Koliko Vam pomaže vjera?*

- Ta tko bi mogao izdržati taj teret 23 godine u takvu 24-satnom tempu, da nije vjere i blizine Isusa? On mi je najbliži kad mi je najteže, kad pustinja zavlada, a onda iz ničega procvate cvijet: bilo da mi dovede dragu osobu koja me utješi ili me iznenadi nečim lijepim, obraćenjem neke osobe do koje mi je stalo...

- *A Gospa, nije li ona uzor supatnice na križnom putu?*

- U svemu mi je Gospa uzor. Zar nije pitala Andela kod navještenja: "Kako će to biti?" I sama sam se slično pitala. Gospa je rekla: "Evo službenice Gospodnje!" Što je drugo preostalo meni da kažem Gospdinu, nego što i Marija i da u zajedništvu s njom prolazim svoj

Nazaret i Betlehem, svoj Egipat pa opet Nazaret i Jeruzalem, svoju Golgotu, te poput nje vjerujem u obećano spasenje i uskrsnuće!

- *Možete li istaknuti koji osobit trenutak?*

- Ma, ima ih na stotine. Svaki je na poseban način drag i čudesan. Evo, npr., kad Matiju uhvati bronhijalni napad, ja ga uzmem u naručje i pjevam pjesmu: "Danak svaki Božjoj Majci, dajmo hvalu, dajmo čast. Ufajmo se u nju moćnu, svojom će nas molbom spast...." I pjevam sve dok napad ne prestane, pa makar to potrajalo i vremena. Tako bude lakše i njemu i meni. Sjećam se, Gospo Brze pomoći išla sam moliti za sretan porod svoje kćeri, jer prvi je bio rizičan, pa se i za taj strepilo. Osjetila sam kao da me Gospa šalje u ispovjedaoniku. Bio je veliki red. Misa samo što nije počela. Kada je župnik video puno svijeta, došao je i rekao: "Vas dvije zadnje, dodite, ja ću vas ispovjediti, toliko još imam vremena!" Ta ispovijed i Euharistijska gozba ohrabrilu su me i ojačali za mnogo divih i nepredvidivih dana. Porod je sretno prošao i dobili smo još jednu unučicu.

- *Što biste poručili roditeljima u sličnoj situaciji?*

- Neka potraže Gospu i sve joj reknu. Srce nek joj otvore. Muž i žena kad zajedno izmole samo Zdravomariju, donosi nevjerojatan mir u srce i u kuću. Nek s Marijom stanu pod raspelo i sve što ih tereti predaju Isusu koji je i došao da nas oslobođi svega što nas tišti. Jednostavno neka kažu: "Isuse, ja više ne mogu ovo nositi. Uzmi moju bol, uzmi moju napast, moju sumnju i daj mi nadu da s tobom mogu ići dalje."

Nedeljka ANDRIĆ-NOVINC

Uoči korizme

Zvali smo je Žaba, zato što je pet godina nosila jednu te istu haljinu zelene boje. Ne zato što je nije mogla kupiti, nego zato što se nije usudila mužu kazati, da joj treba nova. Što god bi joj trebalo, posudivala je u nas prijateljica, od cipela do kaputa. Često bismo je napale:

- Zašto ne kupiš sebi nešto što ti se sviđa? Odgovor je bio uvijek isti:
- Kad on!

U svim našim ženskim razovorima ona ništa nije znala do: "On je učinio, rekao, otišao!"

- Gdje si ti? Živiš li? Dišeš li? Postojiš li? Nema te na ulici? Nema te u crkvi? Jesi li uopće živa? - ljutittle smo se.

- A, kad on!

To nas je potpuno odijelilo od nje. Na proslavi 15-godišnjice naše mature, kako se nije pojavila na prozivci ni na zabavi, odlučile smo je posjetiti nas nekoliko najboljih prijateljica.

Obradovala se našem susretu, žaleći se kako joj je istinski žao što nije mogla doći i ...

Uto se pojavio njezin suprug. Pokazao nam je kuću. Pričao nam je o kući na selu, o imanju, o vinogradima i maslinicima. Pokazivao nam je slike svoje djece i njihovih obitelji. Govorio je kako ih je odgojio. Ona nas je posluživala obigravajući oko stola, dok se jedna od nas nije sjetila da smo mi ipak došle njoj u posjet te da bi bio

red da i ona sjedne s nama. Poslušala je, ali je njezin suprug i dalje vodio glavnu riječ. U jednom trenutku ona je htjela nešto reći, a on je prekine:

- Ti šuti, ne možeš s nama razgovarati, ti nisi obrazovana kao mi.

Nastala je tišina. Dok smo se mi pogledavale, on je sjedio poput kralja na svom prijestolju. Zatim je ustao:

- Spakiraj me, sutra idem na selo. I ti ideš sa mnom.

- Dobro! - odgovorila je, a mi, jedna za drugom, zbrisale iz kuće.

Prošlo je desetak godina. Više je nisam čula ni vidjela, sve dok mi na završetku prošle mise jedna ruka nije dotaknula rame. Stajala je sredena od glave do pete. Prepoznala sam je po glasu.

- Što se to s tobom dogodilo?

Uhvatile me za ruku i pokazala ISUSA.

- Sjećaš li se, jednom sam ti se požalila tražeći, a ti si se na mene otresla:

- Što mene pitaš? Pitaj Boga! Često sam se na to vraćala, ali nikako smoći snage. Jednom sam ipak ušla u crkvu. Upravo je počinjala korizma. U to sveto vrijeme donijela sam i neke odluke.

- Jeli ti muž živ?

- O, da i dobro je.

- Ne ljuti se?

- Zašto bi? On je moj muž i kao takav ima svu moju pažnju. A moj Bog je moj Bog, on me nosi na svome dlanu, ja njega u svome srcu. Tu je i Ona, Majka Marija, ona je stalno uz mene, uz nju sam tako sigurna.

To sam ispričala svojoj djeci. Buljili su u me kao u svemirca, sve dok mali Nikola, koji se igrao s kockicama, nije rekao:

- Moraš sve pravilno posložiti! - na što je još sitniji Ivan pljesnuo rukama:

- Bavo!

Svi su se pogledali, pa prasnuli u smijeh. Tada sam shvatila da me nitko nije slušao. Da me isprovocira, Romeo je promrmljao:

- O čemu si ono pričala!?

- O korizmi!

- A, da! Davao vreba na svakomm koraku. Ako mu malo otvoříš vrata, uletjet će da nećete biti svjesni da je tu! - brzo se uozbiljio.

- Govoriš li to iz iskustva, kad ste se ono vas dvoje posvađali?

- Kako vas sram nije onako se svadati!

- Brige vas kako je nama tada bilo!

- Poslije toliko godina braka oni u svadi! Djeca su nam očitavala bukvicu.

Pognute glave mrmljala sam kako se sve srušilo onog trena kad sam ja zapustila molitvu.

- Ajd, dosta! Bilo pa prošlo! - Romeo ih je utišao.

- Nema opuštanja, zlo je jako, udara na sva vrata. Zar ste slijepi i ne vidite što se događa u našoj domovini?! Sve se izokrenulo. Dobro postalo zlo, zlo dobro! Molite da vam ovo sveto vrijeme čišćenja ne prođe uzaludno! Da poslige posta i molitve i vi pravilno posložite svoje kockice kao mamina priateljica! E, moj muž, pravio se da ne sluša, a sve je čuo! I nastavio:

- Odmetnuli smo se od Boga, sagrijeli protiv neba i zemlje, Gospodin zove, "vratite se sinovi odmetnici - jer ja sam vaš Gospodar... Zato se u kostrijet ogrnite, kukajte, naričite, jer rasplamtjela jarost Gospodinova nas nije mimošla." (Jer 3, 14 i 4,8)

R. T.

Učimo od Marije

Na svetkovinu *Blagovijesti ili Nauještenja Gospodinova*, 25. ožujka, sjećamo se evandeoskog događaja kad je andeo Gabrijel navijestio Mariji da će po Duhu Svetom začeti i roditi Sina Božjega, odnosno slavimo jednu od glavnih istina naše katoličke vjere - utjelovljenje Sina Božjega (Lk 1, 26-38). Vjerujemo, naime, da je Isus Krist pravi Bog i pravi čovjek. Kao Sin Božji on je odvijeka Bog, a začećem u krilu majke Marije kad se navršila punina vremena postao je čovjekom. To se dogodilo na jedinstven i prirodno neprotumačiv način. Kao što je Bog na početku samom svojom riječju stvorio nebo i zemlju, Duh Sveti oživotvorio je krilo bl. Djevice Marije pa je bez čovjekova sudjelovanja začela Isusa Krista, koji je bio Sin Božji odvijeka. Tog se događaja spominjemo svaki dan ujutro, na podne i uvečer na znak zvona u molitvi *Andeo Gospodnji*. Uz blagdan Blagovijesti, u ovom mjesecu u središte ovoga našeg razmatranja stavimo Marijine riječi koje tako često ponavljamo: *Neka mi bude po riječi twojoj!*

PRISTANAK, ALI I MOLITVA

Neka mi bude po riječi twojoj! Te su Marijine riječi njezin pristanak na objavu koju joj je andeo donio. No,

volio bih da u njima vidimo i nešto više: one su i Marijina molitva Gospodinu. Marija pristaje na volju Božju, ali ujedno i molí Boga da se ta njegova volja ostvari u njezinu životu. Marija, žena puna milosti, uči nas time molitvi predanja u volju Božju ili, kako ćemo slikovito reći, u ruke Božje.

Marijina je molitva kratka, sažeta. Podsjeca nas odmah na Isusove riječi: „Kad molite, ne blebećite kao pogani. Misle da će zbog mnoštva riječi biti uslišani“ (Mt 6,7). Uistinu, Bogu ne treba mnoštvo mojih ni tvojih riječi, Bog zna što je i meni i tebi potrebno i prije negoli ga za nešto zamolimo. Smisao molitve nije da ja i ti Bogu objasnimo što nam treba, nego da se stavimo u ozračje njegove prisutnosti, da ga slavimo i hvalimo, da mu predamo sav svoj život, ukratko rečeno, da budemo s Bogom, u njegovoj nazočnosti. Što je najvažnije, molitvom izražavamo svoju ljubav prema Bogu. Zato nisu potrebne mnoge riječi, nego vjera i ljubav u mom i tvom srcu.

U DUHU GOSPODNJEM

Marijine riječi uvode nas i u duh molitve Gospodnje. „Budi volja tvoja“, tako nas je njezin sin Isus naučio moliti. Što je volja Božja? Odgovara nam opet sam Gospodin: „Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski“ (Mt 5,48). Moje i twoje posvećenje, odnosno moj i twoj život uskladen s Bogom, s njegovim planom, život u kojem ja i ti razmišljamo, govorimo i djelujemo kao moj i tvoj Otac koji je na nebesi-

ma - to je volja Božja. Izgovarajući anđelu neka joj bude po riječi Božjoj, Marija moli upravo za ostvarenje volje Božje u svom životu.

Marija je u trenutku navještenja mlađa nazaretska djevojka, zaručena s Josipom iz kuće Davidove. Ta njezina kratka, ali tako bogata rečenica (molitva) može svakoj, pogotovo mladoj osobi pomoći staviti svoj život u ruke Božje, da se pred Božjom riječi i volji, da je ona oblikuje i vodi putem života.

Dragi čitatelju, neka ti bude po riječi Božjoj, jer ćeš tada biti najzadovoljniji i najsretniji!

Kristian STIPANOVIĆ

Veliča

*Tvoj hvalospjev
hvali Boga,
Svesilnoga,
Stvoritelja,
navješćuje
Sina Tvoga
proročanskog
Spasitelja.*

*Tvoj hvalospjev
slavi Boga
na blagov'jest
Gabrijela
da ćeš rodit'
Sina svoga
kog' će slavit'
zemlja cijela,
Marijo!*

Zdravko ŠILIĆ

Duljina života

Jednog dana posla Bog mudrom učitelju andela s porukom:

- Traži ako hoćeš milijun godina, dat ću vam. Ako želiš i milijun milijuna! Koliko god želiš, ljudi će živjeti!

- 80 godina! - bez oklijevanja odgovori učitelj.

Učenici su bili zbumjeni:

- Ali, učitelju, da živiš milijun godina, zamisli kolika bi pokoljenja imala koristi od tvoje mudrosti.

- Da žive milijun godina, ljudi bi se više trudili kako produljiti život negoli kako steći mudrost! - odgovori učitelj.

"Duljina dana ne čini satrost časnom, niti se ona mjeri brojem godina. Već razboritost - to su sjedine ljudske, i krepostan život - zrela starost" (Mudr 4, 8-9).

Tajna odgojiteljskog uspjeha

Već u to doba mladom je magistru dobro znano da nema naravna načina za postizanje svetosti. Nije svetost ni plod nekih naročitih postupaka poniranja u vlastite dubine ni vježbanja u odricanju od zemaljskih užitaka. Svetost je bogolikost što je proizvodi Duh Sveti kad se nastani u čovjeku, te čovjek zaživi Božjim životom. Duha pak nitko ne može primiti osim po Kristu Isusu, a Krist ne može dati Duha drugčije nego po svojoj smrti i uskrsnuću, po svojoj križnoj proslavi. U Evandelju po Ivanu stoji: "Duh, naime, ne bijaše još dat jer Isus ne bi još proslavljen" (Iv 7, 39). To ne vrijedi samo za svijet povijesno-spasenjskoga događanja u zajednici Crkve, nego također za svakog pojedinog obraćenika i za svaki spasenjski odnos među ljudima. To, jednostavno rečeno, znači da nitko ne može uspješno suradivati s Kristom u posvećivanju drugih ako se osobno ne solidarizira s Kristom u nošenju njegova križa, ako upravo svega sebe poput Krista ne stavi Bogu na raspolaganje za spas drugih. Kristovu moć postiže samo onaj koji se s njime poistovjeti u njegovoj nemoći. Tako sveti postaju čudotvorci. Fra Ante Antić ostavio nam je o tome dragocjeno svjeđočanstvo u svojoj duhovnoj ostavštini. U subotu 16. listopada

Molitva za proglašenje blaženim o. Antića

Bože, Oče naš, izvore svakoga dobra! Sin nas je tvoj poučio da budemo savršeni i milosrdni po uzoru na tvoju dobrotu. U Duhu Svetom, ti si slugu svoga o. Antu

Antića uzdigao do savršenog vršenja tvoje svete volje. Proslavi, Gospodine, slugu svoga i na ovoj zmelji čašcu svetaca, a meni po njegovu zagovoru udijeli milost za koju te sada posebno molim... Nadasve mi daruj svoje svjetlo i milost da poput oca Antića sve činim i trpim iz ljubavi prema tebi koji si sa svojim Sinom i

Duhom Svetim izvor svakoga dobra i smirenja svih srdaca. Amen.

g. 1926. on piše svoje *prikazanje žrtve života*, dariva svega sebe kao žrtvu za duhovni rast, upravo za posvećenje svojih klerika. I to je

zapravo ključ tajni njegova odgojiteljskoga uspjeha. Fra Ante piše:

Na čast Presvetog Trojstva, na veću slavi Blažene Djevice Marije, Majke Božje i Majke naše, predajem se i posvećujem sav svoj slabiji život u Presvetom Srcu Blažene Majke pod njezinim vodstvom, s njezinom pomoći i zaštitom, sjedinjen s njom, premda nevrjedan, za duhovni napredak povjerene mi braće klerika. Nabrojivši zatim sve što čini u svom redovitom životu i služenju, Antić nastavlja:

Sve ti ovo obećajem, milosrdni Bože, kao žrtvu twojoj milosrdnoj ljubavi da im dadeš: Oče nebeski - svoju svetu ljubav, Vječni Sine - svoga Svetoga Duha, Duše Sveti - svoju svetu mudrost i sedmerostrukе darove svoje ... Bože moj, daj mi veliku jakost, promijeni mi srce, rasvijetli pamet, ojači volju. Sjedini me u Božanskoj Majci svojoj sa sobom. Čuvat ću ih kao zjenicu oka svoga jer ih ti ljubiš, jer si ih ti izabralo. Daj da ovo ispunim. Povećat ću svoja odricanja, nastojanja, mrtvljenja za njih...

Tu svoju posvetu života za svoje klerike fra Ante je svakodnevno obnavljao riječju i djelom. Iz toga je razumljivo sve što je poduzimao za svoje odgajanike - i što je noću ustajao umjesto njih i za njih molio, također mjesto njih meo stepenice, čisitio umivaonike i zahode. A oni su trajno doživljavali kako je njegov utjecaj na njih mnogo veći od njegova izgleda, odlučnosti i snalažljivosti.

Živko KUSTIĆ

(Iz knjige TJEŠITELJ ČUDOTVORNI, Zagreb 1989., str. 30-32.)

Sl. Božji o. Ante Antić

Rođen je 16. travnja 1893. u Prvić-Šepurinama na Prviću kraj Šibenika kao šesto od desetero djece u obitelji Tome i Tade r. Vlahov. Kršten je 8. svibnja 1893. u crkvi sv. Jelene u Prvić-Šepurini. Nakon toga roditelji su se s Antonom vratili u Zaton kraj Šibenika gdje su nastavili živjeti.

Po završetku osnovne škole u Zatonu, Ante odlazi u franjevačko sjemenište u Sinju. Ondje završava klasičnu gimnaziju, a zatim ulazi 17. rujna 1911. u novicijat na Visovcu.

Filozofske studije pohađa od g. 1912.-1914. u Zaostrogu, a bogoslovje od 1914. do 1918. u Makarskoj. Za svećenika je zaređen 29. srpnja 1917. u Šibeniku, a Mladu misu slavio je 5. kolovoza u Zatonu.

Nakon Mlade mise pomoćnik je odgojitelju franjevačkih bogoslova u Makarskoj, a zatim učitelj franjevačkih novaka u Zaostrogu, da bi od g. 1925. do 1946. vršio službu odgojitelja franjevačkih bogoslova u Makarskoj i na Bogosloviji predavao neke predmete. Od g. 1946. do 1956.

nastavio je odgojiteljsku i isповjedničku službu u samostanu Gospe Lurdske u Zagrebu, gdje je bio duhovni voda brojnim dušama.

Umro je na glasu svetosti 4. ožujka 1965. u Zagrebu i pokopan 8. ožujka na Mirogoju, odakle mu je tijelo 15. prosinca 1970. preneseno u crkvu Majke Božje Lurdske, gdje se i danas čuva. Postupak za njegovo proglašenje blaženim pokrenut je g. 1984. i zaključen g. 1995., a iste godine nastavljen je na Kongregaciji za proglašenje svetih u Rimu.

Svjetlo u obiteljskoj zajednici

Hrvatska obitelj prolazi danas kroz poteškoće koje posljedično ugrožavaju i budućnost čitavoga naroda. Pripremajući se za *Nacionalni susret obitelji*, koji želi promicati bračne i obiteljske vrijednosti, snažiti zdravu samosvijest hrvatskih katoličkih obitelji, pokazujući im da nisu osamljene i prepustene sebi, razmatrajući o obiteljskim vrijednostima kroz otajstva krunice, po preporuci hrvatskih biskupa, molimo kroz ove dane za naše obitelji.

1. KRŠTENJE NA JORDANU

Kad se krstio sav narod, krstio se i Isus. I dok se molio, rastvori se nebo, siđe na nj. Dub Sveti u tjelesnom obličju, poput goluba, a glas se s neba zaori: "Ti si Sin moj, Ljubljeni! U tebi mi sva milina!"

(Lk 3, 21-22)

Svi mi planiramo život kako mislimo da bi za nas i naše obitelji bilo najbolje. Usprkos tome, toliko puta bude svakako samo ne onako kako smo htjeli mi osobno i kao obiteljska zajednica. Nerijetko smo stoga nezadovoljni. Svatko nam je kriv, pa i Bog, a nismo ni svjesni da nas on uvijek voli i vodi. Zna bolje od nas što nam je potrebno i što je za nas dobro. Želi nas sačuvati za sebe, da se nijedno od nas ne izgubi i da s njime zauvijek budemo sretni. Molimo da shvatimo kako Bog zato pripušta i ono što nama i našim obitelji-

ma ponekad ne odgovara, te nas više voli negoli mi sami sebe.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

2. SAMOOBJAVLJENJE U KANI

Teći dan bijaše svadba u Kani Galilejskoj. ... Kad ponesta vina, Isusu će njegova majka: "Vina nemaju." Kaže joj Isus: "Ženo, što ja imam s tobom? Još nije došao moj čas! Nato će njegova mati poslužiteljima: "Što god vam rekne, učinite!" (Iv 2, 1-5)

Mladica i djevojku u brak vodi ljubav. Istinska ljubav rađa radost, pa je i početni zanos u braku velik. Uslijed briga i tjeskoba s godinama prvotna ljubav i zanos znaju splasnuti, a tako nestati i smisla za nastavak u međusobnom razumijevanju i zajedništvu. Molimo da Majka Isusova ima dostojno mjesto u životu svakoga od nas i u našim obiteljima, kako nam nikad ne bi ponestalo međusobnog razumijevanja, sklada i ljubavi, radosti i zanosa. U trenucima ohlađenosti neka se zauzme i za nas i pripomene nam kao nekoć poslužiteljima u Kani: "Što god vam rekne, učinite!"

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

3. NAVJEŠTAJ KRALJEVSTVA

Od toga časa Isus poče propovijedati: "Obratite se, jer je blizu kraljevstvo nebesko!" (Mt 4, 17)

Zivimo s drugima i među njima se krećemo. Svaki susret čovjeka obogaćuje, ali jednako tako i troši. Uvijek se između drugih vraćamo prazniji, a da to gotovo i ne opažamo. Stoga nam se svakog dana iznova

povlačiti na koji trenutak u zajedništvo s Bogom, njemu se otvarati, osluškivati njegovu volju, njemu se prepustati... Svaki čovjek potreban je obraćenja. Kako bismo živiljeli uistinu kršćanski, molimo da se možemo obraćati svakog dana kao pojedinci i kao obiteljska zajednica, da Boga stalno ponovno tražimo, s njime u društvu boravimo i ispunjavamo se njegovim Duhom.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

4. PREOBRAŽENJE NA GORI

Nakon šest dana uze Isus sa sobom Petra, Jakova i Ivana i povede ih na goru visoku, u osamu, same, i preobrazi se pred njima. ... I ukaza im se Iliju s Mojsijem te razgovarabu s Isusom.

A Petar prihvati i reče Isusu: "Učitelju, dobro nam je ovdje biti! Načinimo tri sjenice: tebi jednu, Mojsiju jednu i Iliju jednu." (Mk 9, 2-6)

Kad se Isus na gori preobrazio, učenici su se osjećali tako ugodno da su zaželjeli ondje zauvijek ostati. Takvi su trenuci rođenja, krštenja, prve pričesti, krizme, vjenčanja... Nisu baš česti. No, u životu su puno češći trenuci kad nam ne ide, kad nas ne razumiju, kad treba plakati, kad smo potišteni i zbumjeni... Da bismo na Kalvariji svagdanjeg života mogli izdržati i vedro kročiti u budućnost, molimo da svakog dana nademo vremena za boravak na "gori preobraženja", i osobno i u obitelji zajednički, kad ćemo se u društvu s Isusom ispunjati snagom da možemo izdržati u tegobama.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

5. USTANOVLJENJE EUHARISTIJE

Gospodin Isus one noći kad bijaše predan uze krib, zahvalivši razlomi i reče: "Ovo je tijelo moje - za vas. Ovo činite meni na spomen." Tako i čašu po večeri govoreći: "ova čaša novi je Savez u mojoj krvi. Ovo činite kad god pijete, meni na spomen." (1 Kor 11, 23-25)

Čovjek mora od nečega živjeti. Ako nećemo živjeti od Boga koji nam se objavio u Isusu Kristu, onda ćemo boga sebi izmisliti. Toliki su ga tako našli u drogi, alkoholu, kockanju, razvratnu življenju... U tomu osjete užitak i sreću tek za koji trenutak i nakon toga veliko razočaranje, dok u Isusu mogu biti zadovoljni i sretni u sve dane života svoga. Molimo da bi svi članovi naših obitelji, sudjelujući redovito i revno u nedjeljnoj i blagdanskoj svetoj misi, nalazili hranu za svagdanje življenje evandelja i radost drugovanja s Bogom.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

KAJO

Neka mi bude po riječi tvojoj

Prije nego je došla "punina vremena", da se Nebo približi k Zemlji, Duh Sveti pripravio je Mariju za suradnju s Bogom po poniznosti, poslušnosti i predanosti volji Božjoj. Motrio ju je od početka u svojoj božanskoj zamisli i izabrao za najveću ulogu u povijesti svijeta i svemira. Andeo dolazi i preko nje navješta ljudima novo doba, savez ljubavi Boga i čovjeka, milost i milosrde. Otkriva joj veliki plan ljubavi: postat će Majka Sina Božjega, koji će obnoviti sve što postoji, sve stvoreno.

Marija shvaća da i o njezinu pristanku ovisi spasenje svijeta, slava Božja, izbavljenje ljudskog roda od grijeha, oslobođenje brojnih duša u čistilištu, "koji sjede u tami i sjeni smrtnoj", te izriče svoj Neka mi bude po tvojoj riječi.

U jednom trenutku, koji nikad neće uminuti, nego ostaje za svu vječnost, tvoja riječ bila je riječ čovječanstva, i tvoje da bilo je amen svega stvorenja na Božje nepožaljeno da (Karl Rahner). I zbiva se najveći događaj koji je izmijenio lice Zemlje, ispunio očekivanja vjekova i navještaj proroka, kojega su oni tako zorno motrili, posebno prorok Izaija. Bog se

približio čovjeku po Mariji. Postala je Majka, a ostala Djevica. Postala je Majka Onoga koji ju je stvorio. Snjim će sudjelovati u žrtvi za spasenje svijeta. Riječ postaje tijelo u njezinu krilu. Ujedinjuje sa sobom naše čovještvo, da nas uresi svojim božanstvom. Bog postaje središte ljubavi povijesti i svega svijeta.

A Marija da nosi onoga, kojega sav svijet ne obuhvaća; određena da sa Sinom Božjim stupi u najuže veze; da bude kao krasna duga koja spaja Nebo sa Zemljom; blistav oblak, koji u sebi krije Sunce - utjelovljenu mudrost Božju; mudrost po poniznosti, poslušnosti, žrtvi, po kojoj će skupa sa Sinom sudjelovati u djelu Otkupljenja, jer je tijelo Kristovo - tijelo Marijino, i ima istu ulogu.

Na otajstven način - po žrtvi sv. mise - i mi smo s njima zdržani. Zahvalimo Bogu da nas na taj način sa sobom sjedinjuje - po tijelu i krvi Sina svog.

"U tebi, sveta Djevice, što si kao druga Eva i majka živih stajala podno Spasiteljeva križa, toga pravog drveta spoznanja dobra i zla, istinskog drveta života, stajalo je otkupljeno čovječanstvo, Crkva, podno križa svijeta, i primila plod otkupljenja vječnog spasenja" (K. Rahner).

Moli, Majko, da i mi tvojom pomoći vršimo volju Božju, budemo pokorni svome Bogu, i u svakom događaju, nevolji i jadu, boli i patnji možemo smjerno izreći s tobom: "Budi volja tvoja!" - Neka mi bude! s. Marija OD PRESVETOG SRCA

Pozdravljenje

Naišla sam na nju kod kapele Majke Božje Žalosne. Nekadašnja aktivna omladinka, a sad kod Gospe...

- Znaš, dobila sam u blizini stan. Obilazim da vidim gdje je, pa sam naišla na ovu crkvicu.
- Baš mi je dragو da se vidimo nakon taklico godina...

- Eto, ja sam ti se udala. Naišla sam na čovjeka koji nije volio Boga. A kad ne voliš Boga, ne voliš ni njegove zapovijedi, sve ide naopako. Imali smo jednog sina. Rano sam izgubila majku pa ni sama pravo nisam znala koja je moja dužnost. Tako su prolazile godine, a ja sam se osjetila da tako više ne mogu izdržati. Postao je ljubomoran i počeo me tući. U trenućima sam pomicala sebi oduzeti život. Popela sam se tako jednom na prozor na četvrtom katu zgrade koja gleda na Jelačićev trg. Iza njega je crkva sv. Marije na Dolcu. Dijete sam nahranila. Ono lijepo spava, a ja se odlučila oprostiti sa svojim životom. Upravo je otkucavalo podne, a čuo se i pucanj topa s Griča. U taj čas dijete je zaplakalo. Pogledala sam ga i sažalila se nad njim. Neki me je glas nagnao da siđem dok ne bude kasno. Uzela sam dijete i privinula ga uz grudi. Nakon što je odzvonilo, prvi put izmolila sam Andeosko pozdravljenje. Otada sam postala Gospina prava moliteljica. Zahvalila sam joj što se nisam bacila kroz prozor, pa sam joj i danas, nakon 30 godina, došla reći hvala za svoj život.

Ana VRČEK

Da, da, da,...

(Kad sve izgleda naopako)

Da strpljivosti
Da poniznosti
Da ljubaznosti
Da jednostavnosti
Da vjeri i nadi
Da slozi i miru
Da milosrđu i dobroti
Da mudrosti i zdravoj pameti
Da ljubavi i čistoći
Da providnosti i ljepoti
Da Majci Božjoj i njezinu Da
Da potpunu povjerenju u Oca
Da očuvanju života
Sada i
vazda! Da!

Vinka TOKIĆ BUROLO

Kod Gospe Brze pomoći

O svjetskoj molitvenoj osmini za jedinstvo kršćana održani su 22. siječnja u svetištu Gospe Brze pomoći u Slavonskom Brodu Večernja i ekumensko molitveno slavlje kršćanskih Crkava. Sudjelovali su predstavnici kršćanskih zajednica u gradu, a predvodio je dekan I. Čurić. 24. siječnja proslavljen je 168. spomen rođenja i krštenja sl. Božjega J. Stadlera. Nakon molitve kraj spomenika nedaleko od rodne kuće, u crkvi Gospe Brze pomoći misno slavlje predvodio je P. Jurišić, voditelj postupka za Stadlerovo proglašenje blaženim. Glavno hodočasničko slavlje 8. veljače kod Gospe Brze pomoći predvodio je Z. Koren, a popodnevno V. Sitarić. (BL)

Seminari šutnje, posta i molitve

Svetište Majke Božje Goričke kraj Baške na Krku organizira seminare šutnje, posta i molitve: 14.-19. ožujka, 11.-16. travnja, 7.-12. lipanj (Pedesetnica), 19.-24. rujna i 24.-29. listopada.

Program: početak prvog dana u 19, a završetak petog dana u 10 sati. Smještaj i tri posna obroka o kruhu, vodi, čajevima i sokovima. Euharistija, klanjanje, molitve, kateheze, film, rad u skupinama... Cijena: 450,00 kn. Prijave: SVETIŠTE MAJKE BOŽJE GORIČKE 51523 BAŠKA, Batomalj 59 Tel. 051 856 547; fax 051 856 171 E-mail: marinko.barbis@ri.t-com.hr

Otvoren Dom Imakulate

U Vrgorcu je 23. siječnja nadb. M. Barišić blagoslovio novoizgrađeni *Dom Imakulate* za starije i nemoćne. Ima četrdeset postelja, a svaka soba svoj sanitarni čvor. Dio je predviđen za stare i nemoćne, a dio za stanovanje sestara Služavki Malog Isusa koje su ga izgradile. Pripremni radovi za gradnju započeli su g. 1999., a kamen temeljac položen je 23. siječnja 2003. (IKA)

ZA DOMOVINU

U svetištu Majke Božje na Kamenitim vratima u Zagrebu svakog petka u 10 sati moli se krunica za hrvatski narod i Domovinu, a posebno za slobodu uhićenih branitelja.

Mladi i Gospa Voćinska

U Požegi je 4. veljače održan susret biskupa A. Škvorčevića sa skupinom svećenika i vjeroučitelja uključenih u pastoral mladih sa svrhom da se programi Godine Gospe Voćinske povežu s pripravom za dolazak pape Benedikta XVI. u Hrvatsku. (IKA)

Voćinska hodočašća 2011.

7. svibnja - Hodočašće djece
14. svibnja - Hodočašće mladih
22. lipnja - Ministrantski susret

Zagrepčani za Papin dolazak

Povjerenstvo za pastoral mladih zagrebačke nadbiskupije započelo je početkom veljače pripremu za dolazak Benedikta XVI. našoj domovini i molitveno bdjenje s mladima. Među ostalim, devet slika Majke Božje od Kamenitih vrata kruži župama i oko nje se na molitvenim susretima za mlade okupljaju i druge zajednice koje djeluju u župama - zborovi, liturgijske zajednice, molitvene skupine. (IKA)

Stalno klanjanje

U povodu dolaska pape Benedikta XVI. u Hrvatsku, Molitveni vijenac Kraljice obitelji organizira stalno klanjanje u zagrebačkom svetištu Corpus Domini u četvrtak, petak i subotu. Klanjanje je započelo 3. veljače, a završit će 4. lipnja mišnim slavljem u 6,30 sati.

I. dani pobijenih franjevaca

U sklop obilježavanja obljetnice pobijenih hercegovačkih franjevaca i naroda

Božjega u II. svjetskom ratu i poraču na Širokom Brijegu održani su od 4. do 7. veljače I. dani pobijenih hercegovačkih franjevaca, što je bila i duhovna obnova za širokobriješki kraj. Zbog toga je naglasak stavljén prvoga dana na pučkoškolce, drugog na odrasle i trećeg na mlade. Uz svagdanje misno slavlje predstavljeni su prvo dana dosadašnji brojevi glasila Vicepostulature *Stopama pobijenih*, drugog dana knjiga *Prikrivena grobišta* i trećeg dana knjiga *U nebo zagledani*. (GV)

Natječaj za Papa-fest

Natječaj za XIII. papa-fest otvoren je do 24. travnja, a festival će se održati 2. listopada u Solinu. Pravo sudjelovanja imaju svi crkveni vokalno-instrumentalni sastavi i solisti koji se prijave organizatoru: Župa Gospe od Otoka, Gospin otok 1, 21210 Solin, tel. (021) 210-646.

Biskup s predsjednicom Vlade

Na sastanku u Zagrebu 9. veljače biskup A. Škvorčević upoznao je predsjednicu Vlade, među ostalim, i sa završetkom izgradnje crkve bl. Djevice Marije u Voćinu. (IKA)

II. festival vjerskih filmova

U Gospinu svetištu na Trsatu u Rijeci od 9.-11. lipnja održat će se II. festival hrvatskih vjerskih filmova, koji organiziraju Istra film i Franjevački samostan. Okupit će i natjecateljskom vrednovanju izložiti godišnju produkciju vjerskih filmova snimljenih u Hrvatskoj i dijaspori. Mogu sudjelovati filmovi svih žanrova u kojima se iskazuju evangelizacijske i društvene vrijednosti Katoličke Crkve u Hrvata - igrani, dokumentarni, animirani, obrazovni, amaterski - uz uvjet da ne traju dulje od 60 minuta. Koji žele sudjelovati trebaju do 18. travnja 2011. ispuniti prijavnicu i uvjete koji se nalaze na adresi <http://trsat.istrafilms.hr>. (IKA)

Blagoslovljena obnovljena kapelica

U Ogulinu je 11. veljače T. Rogić blagoslovio obnovljenu kapelicu Gospe Lurdske koja se nalazi između dviju ogulinskih župa. (IKA)

Godišnja skupština

U Vepricu je od 14. do 17. veljače održana godišnja skupština Nacionalnog vijeća Papinskih misijskih djela za RH. Otvorio ju je 15. veljače ravnatelj Papinskih misijskih djela M. Špehar, a nazočio je i nadb. M. Barišić. (IKA)

Vjeronaučna olimpijada

Vjeronaučna olimpijada, koja se ove godine održava na temu *Marija - Isusova i naša majka*, na razini biskupija održana je 18. veljače. Prva mjesta osvojile su ekipne OŠ Bisag (bjelovarsko-križ. bisk.), OŠ Vela Luka i Biskupijske klasične gimnazije iz Dubrovnika (dubrovačka bisk.), OŠ A. G. Matoš iz Vinkovaca i Isusovačke klasične gimnazije iz Osijeka (dakovačko-osječka nadb.), OŠ Karlobag i Gimnazije B. Frankopan iz Oglulina (gospičko-senjska bisk.), OŠ F. Petrića iz Cresa i SŠ A. Haračića iz Malog Lošinja (krčka bisk.), OŠ I. G. Kovačića iz Veliike i Kat. klasične gimnazije iz Virovitice (požeška bisk.), OŠ Zamet i Gimnazije A. Mohorovičića iz Rijeke (riječka nadb.), OŠ Vrpolje i Turističko-ugostiteljske škole iz Šibenika (šibenska bisk.), OŠ D. Tadijanovića iz Petrinje i SŠ I. Trnskog iz Hrvatske Kostajnice (sisačka bisk.), OŠ Sućidar iz Splita i III. splitske gimnazije (splitsko-makarska nadb.), OŠ Braće Radić iz Korpivnice i I. gimnazije iz Varaždina (varaždinska bisk.), OŠ Smiljevac i SŠ Biograd n/m (zadarska nadb.) te OŠ Luka iz Sesveta i III. gimnazije iz Zagreba (zagrebačka nadb.). Oni će se natjecati na završnici na državnoj razini u Hvaru od 23. do 25. ožujka. (IKA)

**Kad shvate da su ipak maleni,
"veliki" tek onda postaju - veliki.
Čim je "prvi među jednacima" opijen
vlašću, u tom mamurluku i
pravednima - nanosi nepravde.
Veoma je opasno povrijediti vladara:
slijede osvete, katkada i - krvave.
Ohol vladar uvijek je i - diktator.
"Držte lopova" - to je najčešći povik
- samih lopova.**

**Dobrota pri vladanju razoružava
najoružanje i smiruje najbesnije.**

**Ne zna li vladar svojim "podložnicima"
"prati noge", potrebno mu je
oprati mozak i srce.**

**Klevetnici, po pravilu, vlastitim crni-
lom bojaju - tuđu bjelinu.**

**Tko se bolesno gura na estradu,
mjesto mu je u - zadnjem redu
gledališta.**

**Uspijemo li stvoriti stvarnu sliku o
samima sebi, slijedi - poniznost.**

**Savršenost i poniznost se - isključuju.
Svijest da je moćan, vladaru stvara
mrvena na očima, koja mu prijeći**

pošten pogled u svoj i tuđi život.

**Krutošću čuvati auktoritet, znači - ne
imati ga.**

**Traži li vladajući da mu se služi,
onda - nedostojni vlada.**

**Samo razapeti za čovjeka mogu raz-
pete - skidati s križa.**

**Nadahnućem za darivanje,
darovateljji su samo - Božji poštari.**

**Umotavši otpad u staniol, "vrijed-
nost" umotanog nije promijenjena.**

**Za razliku od ostalih, revolucija na
vlastitu bojnom polju donosi
život, dok ostale - redovito smrt.**

Stanko RADIĆ

- Što ti je najdraže na satu vjeronauka?
- Završna molitva!

BEZ GLAVE

Mali Ivica crtao Marina. Kad je Marin
vidio još nedovršen Ivičin crtež, teti će:
- Mene Ivica crta bez glave...

JEKA

- Jao, nikad nisam video tolike rupe u
zubu, nikad video, nikad video... - zubar
će pacijentu.
- Zašto tri puta ponavljate, nisam gluhi?
- Nisam triput ponovio, nego je to jeka!

GRIJANJE

U gradskom autobusu nesnošljiva
vrućina. Nakon što su se putnici na to
počeli tužiti, vozač će ljutito:

- Ako se ne smirite, isključit ću grijanje!

SERENADA

Ivica nije složio svoje papuče.

Odgoviteljica ga pita:

- Što rade tvoje papuče na podu?
- Pjevaju?
- A što pjevaju?!
- Pjevaju serenadu.

Fra Ivan Damiš - SVJEDOCI EVANDELJA - Sluge Božji i službenice Božje u Hrvata - Na 416 stranica prvi put donesen su u jednoj knjizi životni putovi i djela svih slugu i službenica Božjih u Hrvata - njih 26 - koji su umrli na glasu svetosti, za koje su otvorene postulature i vodi se postupak za proglašenje svetim. Uz njihove fotografije priložena je i literatura. - **Narudžbe:** Fra Ivan Damiš, Franjevački trg 8, 42000 Zaraždin.

Zdravko Šilić - SVJETLOST PLANINA - Zbirka pjesama našeg suradnika koji objavljuje u brojnim časopisima, uglavnom lirske i duhovne tematike, među kojima su polovica marijanske, nadahnute po hrvatskim svetišтima. Str. 191. - **Narudžbe:** Zdravko Šilić, Argentinska 2, 10090 Zagreb.

Marko Bubalo - VELEČASNI MARKO MAJ-STOROVIĆ 1928. - 2004. - Prilozi istraživanju života i djeleovanja - U želji da se ne zaboravi i da taj zaborav odgodi, na 376 stranica pisac predstavlja vlč. M. Majstorovića, dugogodišnjega poznatoga pastoralnog radnika koji je u brojnim srcima i obiteljima ostao u dobru i stalnu sjećanju, osobito na slavonskobrodskom području. Donosi i žrtve Stare Gradiške, među kojima je i vlč. Majstorović bio, s popisom svećenika koji su ondje robijali i njihovim svjedočanstvom o mučenjima koje su proživjeli - 200 kn.. - **Narudžbe:** Župni ured, Trg hrvatskih žrtava 16, 32214 Tordini.

Fra Mario Jurišić - NAVJESTITELJ RIJEČI - Nedjeljne i blagdanske propovijedi ABC - od Pepelnice do blagdana Presv. Srca Isusova - 50 kn. - **Narudžbe:** Fra Mario Jurišić, Plina-Stabljina, 20340 Ploče, pp. 59.

Ignac Munjko - HRVATSKE PLANINE I VISOVI - Planinar od rane mладости, poznati prirodo-slovni stručnjak i veliki ljubitelj prirode, donosi svoje zapise o hrvatskim planinama zajedno s njihovim fotografijama u boji, pri čemu navodi njihove prirodoslovne značajke, kulturno-povijesne i sakralne objekte te njihovu važnost u fizičko-duhovnoj rekreaciji. Novčana dobit od prodaje ide za gladnu djecu Misije Zambija u Africi. - **Narudžbe:** Br. Stjepan Dilber, Palmotićeva 31, 10001 Zagreb, pp. 699, tel (01) 48-03-080.

PUT U ŽIVOT - Molitvenik i obrednik - Prikladan za vjernike svih uzrasta, 480 str. - 50 kn.

MALI PUT U ŽIVOT - Obrasci vjere, molitve... - prikladno za mlađe i starije - 6 kn.

P. Lubina - MARIJANSKA HRVATSKA - Gospina svetišta među Hrvatima - Monografija s fotografijama u boji. 608 str. - 450 kn.

M. Babić - U MARIJINOJ ŠKOLI - S Marijom kroz liturgiju - Misli za hormljile - 40 kn.

R. Šutrin - VJERNI DJEVICI SLAVNOJ - Velikani duha i uma - 30 kn.

M. Crvenka - SVETOPISAMSKE ŽENE - Jedna po jedna žena opisana - 50 kn.

J. Šetka - HRVATSKA KRŠĆANSKA TERMINOLOGIJA - Kršćanski termini - 150 kn.

P. Lubina - MOJA KRUNICA - Kako moliti krunicu - Kratka povijest i uzorci - 25 kn.

P. Lubina - KRUNICA NAŠIH DANA - Suvremena razmatranja uz molitvu krunice - 40 kn.

P. Lubina - KRUNICA - ŽIVOTNA SUPUTNICA - Uzorci molitve Gospine krunice - 40 kn.

P. Lubina - BOGORODICI DJEVICI - Izabrane marijanske molitve I. tisućljeća - 40 kn.

P. Lubina - MAJCI MIOSRĐA - Izabrane mar. molitve između dvaju raskola - 40 kn.

P. Lubina - POMOĆNICI KRŠĆANA - Izabrane marijanske molitve novijeg doba - 40 kn.

P. Lubina - UZORU NAŠE NADE - Izabrane marijanske molitve našeg doba - 40 kn.

P. Lubina - BLAŽENOM ĆE ME ZVATI - Najpoznatije marijanske molitve - 30 kn.

P. Lubina - STOPAMA NAZARETSKE DJEVICE - Opis svetih mjesto s fotografijama - 50 kn.

M. Kirigin - S MARIJOM KROZ GODINU - Uz marijanske blagdane i krunicu - 30 kn.

A. Bello - MARIJA, ŽENA NAŠIH DANA - 31. razmatranje o Gospici - 30 kn.

V. Glibotić - JEKA JEDNOGA VREMENA - Izbor ugodnih članaka iz "Marije" - 40 kn.

Fra Petar Knežević - GOSPIN PLAĆ - 10 kn.

R. Tomelić - MOJA DJECA I JA - Crtice iz života jedne majke i supruge - 40 kn.

J. J. Šimunović - KAKO ŽIVJETI KRŠĆANSKI? - Razmišljanja o kršćanskom životu - 40 kn.

R. Sprung - ZATVOR BEZ ZIDOVА - Što se sve krije iza Jehovinih svjedoka - 20 kn.

M. Jurišić - CVJEĆE ZA MARIJU - Razmatranja za mjesec svibanj - 30 kn.

M. Jurišić - S MAJKOM MIOSRDНОМ - Svibanjska čitanja - Živo, kratko - 25 kn.

Narudžbe: "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184.

zahvale

spomen

Marina Jonjić Sikirić, Staševica: Zahvaljujem Gospu na svemu i preporučujem sebe i sve svoje, uz dar; - **Iubica Mušić, Prelog:** Dobroj Majci hvala na svim milostima. Njoj i dalje pod okrilje stavljam svoju obitelj, uz dar; - **Stana Hodak, Zagreb:** Majko Božja, hvala ti na svemu! I dalje vodi mene i sve moje, uz dar; - **Nevenka Mateljak, Staševica:** Zahvaljujem ti, nebesku Majku, na svemu i preporučuješ sebe i sve svoje, uz dar; - **Marija Derežić, Podravske Sesvete:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i pod njezino okrilje stavljam svoju obitelj, uz dar; - **Mirjana Očko, Hum na Sutli:** Majko Božja, hvala ti na svemu! Čuvaj i brani mene i sve moje, uz dar; - **Andelka Gašparov, Podravske Sesvete:** Majko Božja, na svemu ti hvala! Bđi i dalje nada mnom i svim majima, uz dar; - **Vedrana Čendo, Staševica:** Hvala ti, Gospe, na svemu! Tebi preporučujem sve svoje, uz dar; - **Branko Lucić, Jarki:** Gospu zahvaljujem na svim milostima i njoj preporučujem svoju obitelj, uz dar; - **Lucija Gavranović, Kirchheim-Teck:** Majko Božja, na svemu ti hvala! Čuvaj i brani mene i sve moje i ubuduće, uz dar; - **Ana Cvjetnić, Mracini:** Majko Božja, hvala ti na svemu! Čuvaj i brani mene i sve moje, uz dar; - **Dragutin Matijašić, Zagreb:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i preporučujem sebe i svoje najdraže, uz dar; - **Ana Prša, Sesvete:** Majko Božja, dok ti zahvaljujem na tolikim darovima, molim te da i dalje bđiš nada mnom i majima, uz dar; - **Jadranka Musulin Jurina, Staševica:** Zahvaljujem Gospu na svemu i sve svoje stavljam pod njezino okrilje, uz dar; - **Šime Marinović, Nin:** Nebeskoj Majci hvala na svemu! Njoj preporučujem svoju obitelj, da nas vodi, uz dar; - **Anto Grgić, Škofjelok:** Zahvaljujem Gospu Komušanskoj na svim milostima i njezinoj majčinskoj dobroti preporučujem suprugu Ivku i svu obitelj, posebno unučad Paula, Antoniju, Anju i Tinu, uz dar; - **Marija Rakulić, Kriš:** Gospu zahvaljujem na svim milostima i stavljam se pod njezino okrilje, uz dar; - **Jelena Martinović, Zagreb:** Gospo moja, na svemu ti hvala! Čuvaj i dalje mene i sve moje, uz dar; - **Ružica Pogarčić, Frankfurt:** Hvala Nebeskoj Majci na svemu! Nek i dalje nada mnom bđi, uz dar; - **Branka Bartolić, Karoja:** Nebeska Majko, na svemu ti hvala! Čuvaj i brani mene i moje najmilije, uz dar; **Anka Mustać p. Gojka, Privlaka:** Hvala ti, nebeska Majko, na svemu! Čuvaj mene i sve moje, uz dar; - **Vjera Budimir, Turjaci:** Gospo draga, na svemu ti hvala! Bđi nada mnom i svomoj dragim, uz dar; - **Mijo Rauzm, Sveti Martin pod Okićem:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i pod njezino okrilje stavljam svoju obitelj, uz dar; - **Sandra Torić, Vrgada:** Hvala ti, Majko, na svemu! Bđi i dalje nada mnom i svim majima, uz dar; - **Alojz Butko, Tribunj:** Hvala ti, Gospo, na svim milostima! Čuvaj i brani mene i sve moje, uz dar; - **Anica Grbić, Vetrovo:** Majci Mariji zahvaljujem na svemu i njoj preporučujem sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Stanislava Valčić, Preko:** Gospo moja, hvala ti na svemu! Čuvaj mene i sve moje, uz dar.

MAJKO, I UNAPRIJED IH PRATI!

18. veljače navršila se godina otkako je u Gospodinu usnula naša draga

JANJA KOSOR

Dok zahvaljujemo Gospodaru života što smo te imali, preporučujemo te Božjoj dobroti, da u blaženstvu njegova doma budeš jaka i vječno mlada!
Suprug Ante, sin Hrvoje s obitelji, kćeri Anamarija i Katarina
(Dar za "Mariju")

Spomen

† NIKOLA KROLO

(20. veljače 2006. - 20. veljače 2011.)
Uvijek si u našim mislima i molitvama.
Počivalo u miru Božjem!
Supruga Anica i dječki s obiteljima
(Dar za "Mariju")

Spomen na naše drage pokojne

MARTU, ANTU, JOZU, NEDU I MARIJU EREŠ

Mjesto cvijeća na njihove grobove, šaljemo dar za "Mariju".

Udjeli im, Gospodine, život vječni!
Neverka i Aleksa s obitelji

2. ožujka navršavaju se dvije godine otkako je Gospodin zauvijek pozvao k sebi našega dragog

FRANJU KULICA

Dok ga zbog prerane smrti oplakujemo, s vjerom u uskrsnuće i ponovni susret u vječnosti zahvaljujemo mu za život koji je s nama dijelio i na svemu što je za nas učinio te molimo da mu Gospodin bude milosrdan i dobroštival

Supruga Ružica s djećom
(Dar za "Mariju")

11. ožujka šest je godina otkako se u "kući Očeva"

zauvijek presiliла naša draga
IKICA MAROVIĆ r. Bućan

Dok te se rado sjećamo, na svemu ti zahvaljujemo, a u nadji ponovnog susreta s tobom, čuvamo te u svojim srcima i za tebe molimo
Ivo, Ante, Željka i Zlata s obiteljima
(Dar za "Mariju")

14. ožujka navršava se godina otkako je Gospodin sebi zauvijek pozvao našega dragog

MARKA JANIČKIĆA

Dok mu zahvaljujemo za dorotu, preporučujemo ga Milosrdnom Ocu da ga primi u svoje krilo!
Vera, Zvonimir, Ana i Vlado
(Dar za "Mariju")

In memoriam

† MIJO DAMIŠ

(31. ožujka 1997. - 31. ožujka 2011.)
Do ponovnog susreta u vječnosti,
s ljujušu i zahvalnošću - *Tvoji najmiliji*
(Dar za "Mariju")

Darovali su i tako omogućili siromašnjima primati "Mariju", poz - 10 kn: **Marija Dokuzović**, Dubročac; **Marija Kobić**, Sisak; **Iva Vrljičak**, Krivodol; **Ivka Stojanov**, Drage; **Fila Bajat**, Vela Luka; **Božica Kotor**, Jastrebarsko; **Dragica Sadlo**, Slavonski Brod; - 20 kn: **Marija Dolančić**, Čamagajevci; **Mira Tamburović**, Makarska; **Luka Penović**; - 30 kn: **Agneza Tordinac**, Tordinac; **Marija Srzić**, Makarska; **Matija Katavić**, Slivno; **Irma Radić**, Sumartin; **Marija Jandrek**, Gata; **Jasenka Barić**, Zagreb; **Ante Prpa**, Driňi; **Boro Čovo**, Sinj; **Marica Tomljenović**, Sesvete; **Eva Konjevod**, Šiškovići; **Ceca Divić**, Velika Kopanica; **Andela Sinčić**, Karloba; **Blaženka Meštrović**, Presečno; **Marija Barberić**, Bjelovar; **Ivan Lucin**, Zadar; **Arsenija Kratofil**, Hrvatski Leskovac; **Ana Marenčić**, Novska; **Dragica Žaja**, Sesvete; **Zorica Šepić**, Zagreb; **Vjera Hodanić**, Vrbnik; **Sanja Dužević**, Split; **Snežana Biočić**, Osijek; **Marija Žagar**, Vinkovci; **Ivo Jelčić**, Metković; **Marija Oštrarić**, Zadar; **Marija Zalokar**, Zagreb; **Kata Stojanović**, Šiškovići; **Đuro Stojanović**, Cerna; **Irena Mišković**, Zadar; **Miljenko Vukušić**, Katuni Prpuša; **Marija Laković**, Funtana; **Zdenka Bjelkanović**, Tribunj; **Brigita Salopek**, Stari Mikanovci; **Manda Jemrić**, Cerna; **Nikola Vrankić**, Cerna; **Tonka Brnaš**, Ugljane; **Toni Cvitan**, Tribunj; **Kata Jakelić**, Split; **Elza Zagrajski**, Sesvete; **Lole Vuletić**, Dobranje; **Marija Lautar**, Tršće; **Lucija Dušević**, Ljubač; **Eli Dragobratić**, Metković; **Katica Jagatić**, Krašić; **Marica Radman**, Zagreb; **Mato Batorović**, Ilok; **Svetinka Pancirov**, Primošten; **Štefanija Đuranec**, Varaždin; **Ružica Fran**, Jastrebarsko; **Pero Norac Kljajo**, Otok; **Josip Vadlija**, Gorican; **Matilda Juststant**, Zagreb; **Miroslava Paj**, Split; **Kata Vučković**, Metković; **Zorka Josipović**, Baška Voda; **Mladenka Vasilij**, Kloštar Ivanić; **Mira Kapitanović**, Biograd; **Mile Matanić**, Ivanovo; **Ivka Surjan**, Vela Luka; **Mara Dujmović**, Baška Voda; **Josipa Bešen**, Sesvete; **Nada Anić**, Kruševo.

MARIJA SVIMA OBILATO PLATILA!

M A R I J A - vjerski list za Marijine štovatelje

Osnivač i izdavač: Provincijalni Franjevačke provincije presv. Otkupitelja, Split;

Urednik: fra Petar Lubina - Adresa Izdavača, Uredništva i Uprave: Trg Gaje Bulata 3, 21000 Split; tel/faks (021) 348-184 ili tel: 340-190; e-mail: petar.lubina@st-t.com.hr.

List izlazi svakog mjeseca, osim u kolovozu i rujnu. - Cijena: pojedinačni broj 7 kn; godišnja pretplata 70 kn; za inozemstvo 15 eura ili 18 USD ili odgovarajući iznos u drugoj valuti - običnom poštom. Zračnom poštom:

Amerika i Kanada 25 USD i Australija 35 AUD. Na više od 10 primjeraka, 10 % popusta. -

Naš račun: ("Marija" - Split) 2330003-320072644 poziv na broj 40139576001 Splitska banka, SG Group; devizni račun: SG Splitska banka, 40139576026 EUR; IBAN HR 76 2330 0033 2007 2644 4; SWIFT: SOGE HR 22; -

Tisk: "Slobodna Dalmacija" d. d. - Split.

Mara Kujundžić, Berlin: Preporučujem Nebeskoj Majci sebe u svojim poteškoćama, osobito da pogled svrne na moga muža u njegovoj bolesti i pomogne odgojiti djecu, da ne skrenu s Božnjeg puta, uz dar za najpotrebitnije; - **Ana Vrček i čitateljice iz Zagreba:** Majci Božjoj preporučujemo sebe i sve svoje, uz dar; - **Milka Talaja, Makarska:** Pod okrilje nebeske Majke stavljam sebe i svoju obitelj, uz dar; -

Dragica Horvat, Sesvete: Preporučujem Majci Božjoj sebe i svoju obitelj, da nad nama bdije, uz dar; -

Neda Dropulić Nevenova, Stashevica: Tebi, nebeska Majko, preporučujem sebe i svoje najdraže, uz dar; -

Drago Batarello, Kaštel Stari: Gospi preporučujem sebe i sve svoje nakane, da nada mnom bdije, uz dar; -

Angelina Stazić, Kirchheim-Teck: Majci Mariji preporučujem sebe i sve svoje, da nad nama bdije, uz dar; -

Maša Dropulić Jurina, Stashevica: Pod tvoje okrilje, Majko, stavljam sebe i sve svoje, uz dar; -

Mandica Volarević, Metković: Gospi preporučujem sebe i svoju obitelj, da nas čuva, uz dar; -

Ivana Vučko, Makarska: Nebeska Majko, bdij i dalje nadam mnom i mojima, uz dar; -

Kata Šarić, Nuštar: Preporučujem se Majci Božjoj, da bdije nadam mnom i mojima, uz dar; -

Danica Musulin Tonkova, Stashevica: Gospi pod okrilje stavljam sebe i svoje najmilije, uz dar; -

Mira Matić, Velika: Dobroj Majci stavljam pod okrilje sebe i svoje najmilije, uz dar; -

Zorka Uzun, Vrlika: Gospe moja, tebi preporučujem sve svoje, uz dar; -

Lorenta Fušin, Primošten: Gospe od Loreta, pogledaj na mene i sve moje i sve nas čuvaj, uz dar; -

Nevenka Čondić, Svil: Preporučujem Gospi sebe i sve svoje najmilije, uz dar; -

Dominka Marević, Stashevica: Gospe moja, tebi preporučujem sebe i sve svoje, uz dar; -

Marija Škrabo, Ivanovo: Majko Božja, pod tvoje okrilje stavljam sebe i sve svoje, uz dar; -

Antun Galeković, Petrijanec: Dobroj Majci povjeravam sebe i sve svoje, da nad nama bdije, uz dar; -

Ivana Radić, Baška Voda: Majko Mario, čuvaj i brani mene i moje najmilije, uz dar; -

Nada Šunjić Živojina, Stashevica: Tebi, Majko, preporučujem sebe i sve svoje najmilije, uz dar; -

Joško Đurmanić, Tribunj: Nebeska Majko, pod tvoje okrilje stavljam sebe i sve svoje, uz dar.

MAJKO, POSLUŠAJ NAŠE VAPAJE!

Rafo Bogišić, književnik-akademik (+6. X. 2010. u 85. g. - Konavle-Zagreb); - **Mirko Mužek** (+31. XII. 2010. - Cestica, Križovljan); - **Prof. dr. Brigita Rukavina** (+4. I. 2011. u 75. g. - Rijeka); - **Benedikt Vinković** (+10. I. 2011. u 23. g. - Zagreb-Slavonski Brod); - **Zora Grgat** (+15. I. 2011. - Donje Mekušje); - **Vinko Jonjić** (+16. I. 2011. - Grubine, Kamenmost); - **Luka Babić Kula** (+17. I. 2011. - Split-Runovići); - **Josip Norac Kevo** (+17. I. 2011. u 76. g. - Otok); - **Č. s. Bonifacija Vlašić**, ŠSF (+18. I. 2011. u 74. g. - Zagreb-Dubrovnik); - **Č. s. Damjana Zorić**, SM (+18. I. 2011. - Dubovnik); - **Božidar Raptavi** (+18. I. 2011. - Runovići); - **Nikola Baloban**, otac svećenika Josipa i Stjepana (+19. I. 2011. u 91. g. - Slavetić); - **Petar Čosić** (+22. I. 2011. u 80. g. - Vrbica, Jajce); - **Ivica Tišljar** (+23. I. 2011. - Zagreb); - **Terezija Tomšković**, majka fra Velimirova (+23. I. 2011. u 85. g. - Samobor); - **Ante Tomislav Jurić Kokić** (+23. I. 2011. u 58. g. - Šibenik); - **Jerka Kovačić** (+25. I. 2011. - Hvar); - **Ivka Ivkuša Zeba** (+26. I. 2011. - Jstrebarsko-Zabrdje); - **Marija Vincens** (+27. I. 2011. u 91. g. - Zagreb); - **Ivan Škorcić** (+30. I. 2011. - Runovići); - **Fani Jakšić** (+30. I. 2011. u 84. g. - Bol); - **Dominko Sučić** (+2. II. 2011. u 82. g. - Gradac/Drniš); - **Ivan Vidić** (+2. II. 2011. u 87. g. - Lučane, Sinj); - **Marija Markač**, majka svećenika Leonarda (+3. II. 2011. u 89. g. - Goričan); - **Vedran Miošić** (+3. II. 2011. u 75. g. - Brist); - **Ana Ivković ud. Ante** (+4. II. 2011. u 72. g. - Brmaze, Sinj); - **Ivan Gudelj** (+4. II. 2011. u 78. g. - Kamenmost); - **Nediljka Žužul ud. Ante** (+5. II. 2011. u 72. g. - Kamenmost, Podbablje); - **Jure Šošić** (+5. II. 2011. u 26. g. - Makarska); - **Č. s. Ratimira Matanović**, SMI (+6. II. 2011. - Sarajevo-Čardak); - **Ilija Damjanović**, otac fra Stojanov (+8. II. 2011. - Ljuti Dolac); - **Mila Tonković-Generalić** (+8. II. 2011. - Imotski); - **Dušan Jozo Dalbelo** (+9. II. 2011. u 62. g. - Sinj); - **Mons. Marin Škarica** (+11. II. 2011. u 75. g. - Split-Slime); - **Mara Biočić ud. Ivana Matković** (+12. II. 2011. - Runovići); - **Luka Kondža** (+12. II. 2011. u 78. g. - Otok); - **Ana Vučić r. Delić**, sestra fra Franina (+13. II. 2011. u 83. g. - Glavice, Sinj); - **Iva Ljubičić Rusova** (+14. II. 2011. u 60. g. - Split-Runovići); - **Dragica Modrić** (+14. II. 2011. - Glavice, Sinj); - **Mons. Matija Stepinac** (+16. II. 2011. - Zagreb); - **Anka Srzić** (+16. II. 2011. - Makarska); - **Ante Sušnjar** (+17. II. 2011. - Kamenmost, Podbablje); - **Marko Ajduk** (+19. II. 2011. - Kamenmost, Podbablje); - **Prof. Ante Matković** (+19. II. 2011. - Kamenmost, Podbablje).

OBDARI IH, GOSPODINE, ŽIVOTOM VJEĆNIM!

SADRŽAJ

Što se to s nama događa? (Urednik)	81
Duns Škot i novi pogled na utjelovljenje (Benedikt XVI.)	84
Ospasobiti se za kritiku (I. Bodrožić)	86
Zar su imena zaigranje? (S. Jercić)	88
Sveta Marija kod Ildefonza iz Toledo (dar-ko)	92
Ja molim tiho: o Maria ave! (D. Marković)	94
Vjera u kamenu (A. B. Periša)	96
Suradnja u očuvanju zdravlja (D. De Micheli Vitturi)	98
Koja je najpoznatija marijanska molitva? (P. Lubina)	100
Dar, a ne kazna (N. Andrić Novinc)	102
Uoči korizme (R. T)	104
Učimo od Marije (K. Stipanović)	106
Tajna odgojiteljskog uspjeha (Ž. Kustić)	108
Svjetlo u obiteljskoj zajednici (Kajo)	110
Neka mi bude po riječi tvojoj (S. Marija)	112
Pozdravljenje (A. Vrček)	113

OVAJ BROJ "MARIJA" POTPISAN JE ZA TISAK 21. VELJAČE 2011.

DOL/PRIBIĆ

Majka Božja Dolska

Kraj ceste od Krašića prema Slavetiću, u slikovitoj dolinici prostro se Dol. Ponad naselja diže se na padini brda svetište *Majke Božje Dolske*, poznato proštenište toga kraja.

Prve pouzdane podatke o kapeli sv. Marije susrećemo g. 1668. za pohoda Goričkog arhidiakona. Nakon zaplijene imanja Zrinskih-Frankopana, g. 1670. kapela je prepuštena zubu vremena, ali je u pomoć pritekla Barbara Sidonija Peranska (†1713.). Lada kapele g. 1740. proširena je i obogaćena trima kapelama te g. 1767. oslikanim oltarima. Te je godine sazidan i 28 m visok zvonik na pročelju. Nova apsida sa sakristijom dograđena je g. 1753., a g. 1757. pjevalište. U tom razdoblju postavljena je i rokoko propovjedaonica. Od udara groma g. 1886. izgorjeli su krovovi i zvonika i crkve, ali su ubrzo obnovljeni. Svod apside resi prizor Uznesenja Marijina, a svod i slavoluk lade oslikani su cvjetnim i vedrim motivima te brojnim crtežima čudesa koja su se dogodila po Gospinu zagovoru. Njih je obnovio g. 1921. F. Bišćan.

Glavni oltar u apsidi postavljen je g. 1753., a ispunja sav prostor. Baroknog je stila, a ponad

svetohraništa i kipova razdragnih andelčića ističe se Gospin kip. Majka je to koja sjedi na prijestolju s Djetetom na koljenu, koje podržava ljevicom, a u desnici ima žezlo. Na glavama su im krune. Stručnjaci drže da je kip iz doba postavljanja oltara, odnosno iz prijašnje crkve. Prekrivao se slikom Uznesenja Marijina, vjerojatno radom iz pavlijske slikarske radionice, danas na pobočnom zidu. Dolska crkva od davnine je proštenjarska. Drevna isprava spominje kako je papa Pavao III. (†1549.) na molbu Stjepana Frankopana, 24. svibnja 1539. proglašio veliki jubilejski oprost crkvi Pohodenja Marijina koja se nalazi u zagrebačkoj biskupiji, u "gorju ozaljske gospoštije" u posjedu S. Frankopana. Brojni je puk onamo hodočastio, uvjeren da je upravo Gospinim zagovorom spašen od Osmanlija i kako se tamo, po Gospinu zagovoru, svagdano događaju čudesa. Papa je podijelio oprost svima koji na blagdan Pohodenja 1539. onamo hodočaste, ispovjede se i pomognu izgradnju svetišta. Stručnjaci drže da se isprava odnosi na Gospino svetište u Dolu. Majci Božjoj Dolskoj često je u djetinjstvu hodočastio bl. Alojzije Stepinac (†1960.). Kraj svetišta je odrastao i u nj kao dječak hodočastio kardinal Franjo Kuharić (†2002.), a i vojni biskup Juraj Jezerinac Gospu u Dol često je dolazio u mladosti. Brojni se okupljaju i danas u Dolu, osobito u nedjelju po Uzašašću, o Pohodenju Marijinu i na blagdane Velike i Male Gospe, kad su glavna proštenja.

NASLOVNA SLIKA: Majka Božja Dolska - glavni oltar s likom Majke Božje u Dolu

SLIKA NA OMOTU: Crkva Majke Božje Dolske u Dolu kraj Pribića

